

33/2015

СЕПАРАТ/SEPARATION

Мирјана Д. ВОЈВОДА, Александар Д. СРНДАКОВИЋ
ОСТАВА ДЕНАРА И АНТОНИНИЈАНА
ИЗ СЕЛА СИКИРИЦА КОД ПАРАЋИНА
(СИКИРИЦА III)

Mirjana D. VOJVODA, Aleksandar D. SRNDAKOVIĆ
A HOARD OF DENARII AND ANTONINIANS
FROM THE VILLAGE OF SIKIRICA NEAR PARAĆIN
(SIKIRICA III)

Мирјана Д. ВОЈВОДА, Александар Д. СРНДАКОВИЋ
Археолошки институт Београд, Завичајни музеј Параћин

ОСТАВА ДЕНАРА И АНТОНИНИЈАНА ИЗ СЕЛА СИКИРИЦА КОД ПАРАЋИНА (СИКИРИЦА III)*

Апстракт: Остава римског новца Сикирица III пронађена је у истоименом селу, јужно од Параћина, у непосредној близини трасе пута Виминацијум – Наис. Садржи 53 денара и 201 антонинијан, мада се основано претпоставља да налаз није у целости дошао у Завичајни музеј у Параћину. Најстарији примерак у остави је денар Клодија Албина, а најмлађи су антонинијани Валеријана I и Галијена (заједничка владавина) из 3. емисије виминацијумске ковнице, датовани у 254. годину. Ово је уједно и *terminus post quem* налаза Сикирица III. Упркос непотпуних археолошких доказа са терена, можемо претпоставити да су у непосредној околини Сикирице постојала пољопривредна добра и да овај налаз представља уштеђевину власника виле. Бројне аналогне оставе са територије Горње Мезије распоређене су углавном дуж плодне моравске долине. Највероватнијом претпоставком за похрањивање остава овог хоризонта чини се упад Сарматског племена Јазига 254. године. Разлози могу бити и друге природе: куга, прогони хришћана, деловање латрона или више разлога заједно. У сваком случају, тако велики број остава овог хоризонта указује на неки заједнички именоватељ њиховог похрањивања.

Кључне речи: Римско царство, оставе новца, Принципат, Валеријан I, Галијен, Сикирица, Горња Мезија.

* Чланак представља резултат рада на пројекту: IRS – Виминацијум, римски град и легијски војни логор – истраживање материјалне и духовне културе, становништва, применом најсавременијих технологија даљинске детекције, геофизике, ГИС-а, дигитализације и 3Д визуализације (бр. 17018) – Министарство просвете и образовање Републике Србије (Мирјана Војвода).

Скенирање и обрада фотографија Мирјана Војвода и Јасмина Живковић.

Мирјана Војвода, e-mail: mirjana.vojvoda@gmail.com

Александар Срдњаковић, e-mail: srndakovicaleksandar@gmail.com

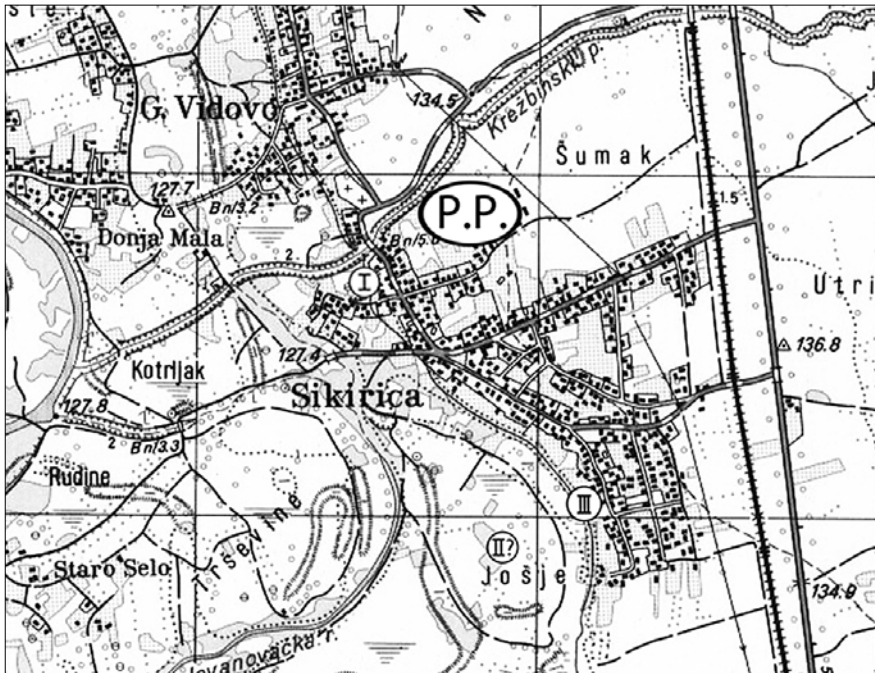
Остава денара и антонинијана из села Сикирица, у околини Параћина, откривена је пре 1996. године у југо-западном делу села, на уздигнутој речној тераси старог тока Мораве (Карта 1. нап. 1). Завичајни музеј у Параћину добио је на поклон од власника имања 254 денара и антонинијана, у распону од Клодија Албина до заједничке владавине Валеријана I и Галијена (Табела 1).

Овај налаз је, стицајем околности од 2002. године до сада, у литератури називан „остава Сикирица II“, (нап. 2) што захтева извесно објашњење. Наиме, прве податке о оставама из села Сикирица даје Марић 1956. године наводећи два налаза: Сикирица, поток Црквица (нађена 1952. године; 292 денара и антонинијана од Веспасијана до Филипа I; расута нап. 3) и Сикирица, локалитет Моравиште (нађена пре 1951. године; 1 антонинијан Филипа II; трq. 247; расута). (нап. 4) Мирјана Арсенијевић (коаутор овог чланка), је, прикупљајући податке о оставама римског новца са територије Горње Мезије за потребе магистарске тезе, ступила у контакт са Александром Срнаковићем (коаутор овог чланка), у првом реду ради друге код Марића наведене оставе (Сикирица, Моравиште), у нади да постоји могућност да су неки делови налаза доспели у Музеј у Параћину. Неспоразумом у комуникацији, М. Арсенијевић је тада, љубазношћу колеге Срнаковића, добила састав непознате оставе (Сикирица III), а мислећи да се ради о деловима оставе Сикирица II, као такву је навела у магистарској тези.) (нап. 5) Публиковањем оставе Сикирица III, аутори овог прилога желе да исправе учињену грешку и изразе извињење научној јавности.

Као што је већ поменуто у селу Сикирица су до сада пронађене укупно три оставе римског новца похрањене у III веку. Остава Сикирица I, пронађена је око 200 м јужно од данашњег сеоског гробља, на обали Крежбинског потока (Карта 1) и припада хоризонту остава похрањених 247. године. Место налаза је у непосредној близини локалитета Попово поље, јединог регистрованог античког локалитета у Сикирици, који се налази југо-источно од поменутог гробља. Рекогносцирањем овог локалитета до сада су откривени фрагменти античке керамике која је датована од I до IV века. (нап. 6) Друга остава, Сики-

- 1 Налаз је откривен у имању Николић Радомира, приликом радова у воћњаку. Остава је делом расута и није дошла у Музеј у целости.
- 2 Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160, ref. 18, Map p. 165.
- 3 Марић 1956, 180, кат. бр. 9; Vasić 1972, 57-62; Dukat i Mirnik 1978, 26, no.101; Mirnik 1981, 69, no. 214; Борић-Брешковић 1994, 42/103, ref. 46; Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 227; Стаменковић 2005, 150, Мапа 2; Црнобрња 2008, 19, 23-24. Налаз је у литератури познат као Сикирица I. Чува се у Народном музеју у Београду под о.инв. 119/1-292. Набављен је од Миодрага Павловића из Београда 19.7.1955. За податке из документације Народног музеја у Београду најљубазније захваљујемо госпођи Бојани Борић-Брешковић.
- 4 Марић 1956, 180, кат. бр. 10; Mirnik 1981, 69, no. 215; Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160, n. 18. Налаз је у литератури познат као Сикирица II. Примерак Филипа II као цезара (RIC IV.3, 96, no. 220(b); 3. ем. из 245-247. године) чува се у Народном музеју у Београду под инв. VII, 728. Пронађен у керамичком лончету приликом обраде њиве у Моравишту. Откупљен од Драгомира Ристића из Сикирице. За податке из документације Народног музеја у Београду најљубазније захваљујемо госпођи Бојани Борић-Брешковић.
- 5 Дакле, састав непознате оставе из Сикирице (Сикирица III) и један примерак Филипа II из оставе Сикирица II, су приказани као један налаз. Након тога се ова грешка појавила неколико пута у литератури, cf. supra ref. 2.
- 6 На истом локалитету, осим античких, пронађени су и фрагменти керамике из латенског периода, cf. Живанић и Срнаковић 2002, 131.

рица II, скоро у потпуности расута, пронађена је, према наводима Р. Марића, на локалитету Моравиште пре 1951. године. У Музеју у Параћину не постоји ни једна белешка о овом налазу, а распитивањем међу мештанима Сикирице, нисмо успели да добијемо било какву ближу информацију. (нап. 7) У селу је данас као „Моравиште“ познат југо-западни део Сикирице, односно речна тераса старог тока Мораве, која се благо спушта према западу. Стога, можемо претпоставити са одређеном дозом резерве, да је расути налаз Сикирица II био пронађен негде у овом делу села, односно у близини налаза Сикирица III (Карта 1). Остава Сикирица III пронађена је приликом радова у воћњаку на имању Радомира Николића, на око 1 км југо-западно од налаза Сикирица I.

Карта 1/Map 1⁸ – (I) Остава Сикирица I; (II ?) Остава Сикирица II; (III) Остава Сикирица III; (P.P.) Локалитет Попово Поље.

Налаз Сикирица III припада хоризонту остава похрањених 254. године. Са територије римске провинције Горње Мезије познати су бројни налази из овог времена, углавном у залеђу лимеса, јужно од Саве и Дунава, дуж моравске долине:⁹ Београдски налаз денара и антонинијана;¹⁰ Смедерево;¹¹ Влајића

7 Породица Ристић, од које је одкупљен антонинијан, у Сикирици данас не постоји.

8 ТК, секција Крушевца 2-4; 1:25.000; детаљ; компјутерска обрада карте: Макс Војвода.

9 Borić-Brešković and Stamenković 2008, 159.

10 Kondić 1969; Mirnik 1981, 60, no. 152; Borić-Brešković 1994, 42/103, n. 47; Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 227; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 162-164, ref. 29-32.

11 Петровић 1931, 32-77; Vasić 1967, 71; Vasić 1972, 58-60, 63-65; Fitz 1978, 202-203; Mirnik 1981, 70, no. 221; Borić-Brešković 1994, 42/103, n. 48; Арсенијевић 1997, 44-45; Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160, ref. 14.

Брдо I из Смедеревске Паланке;¹² Горње Штипље код Јагодине;¹³ Супска I код Ђуприје;¹⁴ Јабланица (Купци);¹⁵ Парцане, шире подручје Крушевца;¹⁶ Бујковац код Врањске бање;¹⁷ Србија, непознато налазиште I.¹⁸

Са простора суседних провинција, Далмације и Доње Паноније, забележени су аналогни налази у долинама Дрине и Саве. Са територије Србије, са подручја римске провинције Далмације, потиче налаз Дворска код Крупња.¹⁹ Географски блиска налазу из Дворске али са територије Доње Паноније, је остава из Јање у близини Бјељине (данас Босна и Херцеговина).²⁰ У долини Саве, северо-западно од Јање, из Оштре Луке (Босна и Херцеговина), потичу три оставе датоване у 254. Године (Оштра Лука I, II и III).²¹ Са територије суседне провинције Доње Мезије познато је више остава похрањених у време заједничке владавине Валеријана I и Галијена (Игнатица, Книшовник, Микра I, Микра II, Ножарево, Махала Белковци, Стралца, Тарговиште, Тетевен I, Тетевен II, Василиево), али њихово време похрањивања није познато.²²

Село Сикирица налази се на удаљености од око 9 км јужно од Параћина и око 17 км од Ђуприје, на десној обали Мораве и у непосредној је близини важне балканске комуникације из римског доба – *via publica*. Овај део Поморавља, а нарочито *Horreum Margi* (Ђуприја), имао је значајну улогу као логистичка база за снабдевање трупа дуж лимеса.²³ Економика средњег поморавља, са центром у Хореум Маргију базирала се у антици првенствено на пољопривреди, трговини али и занатској производњи. Транспорт сировина, робе и људи одвијао се веома интензивно на путу од Виминацијума до Наиса, са бројним успутним станицама за замену коња и одмор (*mansiones, mutationes*). Три итинерара (*Itinerarium Antonini, Itinerarium Burdigalense, Tabula Peutingeriana*) бележе трасу пута, већа места и станице на овој деони-

12 Арсенијевић 1997, 43-108; Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160, ref. 15.

13 Арсенијевић и Додић 2004, 235-250; Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160, ref. 16.

14 Марић 1956, 180, no. 13; Vasić 1972, 58 i n. 5; Mirnik 1981, 71, no. 232; Борић-Брешковић 1994, 42/103, n. 48; Арсенијевић 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 157-207.

15 Васић 1967, 63-82; Vasić 1972, 58, 60, 63-65; Fitz 1978, 201-202; Mirnik 1981, 63, no. 176; Борић-Брешковић 1994, 42/103, n. 48; Рашковић 1995, 202; Арсенијевић 1997, 44; Арсенијевић 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160-161, ref. 19.

16 Рашковић 1995, 202-203; Арсенијевић 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 228; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 160-161, ref. 20.

17 Борић-Брешковић 1988, 91, n. 13; Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза); Арсенијевић 2004, 229; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 161, ref. 21; Борић-Брешковић и Митровић 2014, 87-134.

18 Borić-Breškovića and Stamenković 2008, 161, ref. 23.

19 Марић 1956, 180, no. 11; Васић 1967, 71, n. 42; Vasić 1972, 58, 60, 62-65; Mirnik 1981, 62, no. 168; Борић-Брешковић 1994, 42/103, n. 48; Borić-Breškovića and Stamenković 2008, 161, ref. 22; Петровић 2010, 115-116, бр. 14; Vulić i Farac 2014, 23.

20 Миљанић 1997, 31-41; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 162, ref. 26; Vulić i Farac 2014, 20. За оставе наведене у напоменама 7-17, види мапу: Borić-Brešković and Stamenković 2008, 165.

21 Patsch 1902, 425; Mirnik 1981, 67, no. 202 (Оштра Лука I); Demo 1983, 353-359, Map 4, 322; Nađ 2013, 445, no. 202.

22 Fitz 1978, 210-225; Gazdac 2010, Map 9 and Catalogue of hoards from Moesia Inferior.

23 Borić-Brešković and Vojvoda 2013, 11, ref. 11.

ци *via publica*.²⁴ Сикирица као и суседно село Горње Видово, помињу се као могуће локације *mutatio Sarmatorum*, које наводи *Itinerarium Budigalense*, на 12 римских миља јужно од Хореум Маргија.²⁵ Једини регистровани антички локалитет у северном делу Сикирице, према Горњем Видову, као што је поминуто, је Попово поље. Северно од Сикирице на путу ка Параћину налази се село Стижа где се на локалитету Ливаде, налазе римске опеке, црепови, згура и новац.²⁶ У ближој околини регистровани су антички локалитети: у Доњој Мутници; Мириловцу, као и више локалитета на градском подручју Параћина (Змижд, Стража, тзв. Цариградски мост, извор испод Карађорђевог брда).²⁷

Недостатак археолошких доказа са терена о постојању пољопривредних добара, у овом делу Поморавља, већ је забележен у случају Супске код Ђуприје.²⁸ На основу истих чинилаца у Сикирици и њеној околини можемо рачунати на постојање пољопривредних имања. Супска и Сикирица налазе се у важној пољопривредној области, у непосредној близини *Horreum Margi*, на главној путној комуникацији. Поред тога, у оба села до сада је откривено пет остава новца похрањених у 3. веку: Супска I (трq. 254.),²⁹ Супска II (трq. 236-238.),³⁰ Сикирица I (трq. 247.),³¹ Сикирица II (расута, Филип II),³² Сикирица III (трq. 254).³³ Оба налаза из Супске су заради њихове сукцесивне штедње, одређена као уштеђевине власника пољопривредних имања, што можемо закључити и у примеру Сикирице III, а вероватно и у случају оставе Сикирица I, након детаљније анализе њеног састава. У прилог томе треба нагласити да је највећи број остава новца похрањених у III веку на територији данашње Србије откривен у близини главних или вициналних путева. Део ових налаза је расут, код појединих недостају подаци о условима налаза, али је код већине уочљив дужи период тезаурације, што упућује на закључак да су уштеђевине биле власништво једне породице. Ова околност повезује налазе новца са пољопривредним имањима која су се природно развијала у близини путева. Уједно, за поједине оставе новца постоји археолошки потврђена веза са конкретним пољопривредним имањем.³⁴

Налаз Сикирица III састоји се од 53 денара и 201 антонинијана, у распону од Клодија Албина (193-195) до заједничке владавине Валеријана I и Галијена (253-254) и има следећи састав:

24 Petrović 1979, 21-29; За деоницу *Viminacium – Horreum Margi*, cf. Vasić i Milošević 2000, 139-158; Јеремић 2011, 47-48; Borić-Brešković and Vojvoda 2013, 12, ref. 16.

25 Petrović 1979, 23.

26 Гарашанин М. и Д. 1951, 179; Рашковић 2009, 18.

27 Гарашанин М. и Д. 1951, 178-179.

28 Borić-Brešković and Stamenković 2008, 158; Borić-Brešković and Vojvoda 2013, 12-13.

29 Borić-Brešković and Stamenković 2008, 157-207.

30 Borić-Brešković and Vojvoda 2013, 9-153.

31 cf. *supra* ref. 3.

32 cf. *supra* ref. 4.

33 Налаз Супска I и Сикирица III завршавају се истим примерком Галијена (RIC V.1, 99, no. 397).

34 Borić-Brešković and Vojvoda 2013, 13; за повезаност вила рустика и остава новца, cf. ref. 21.

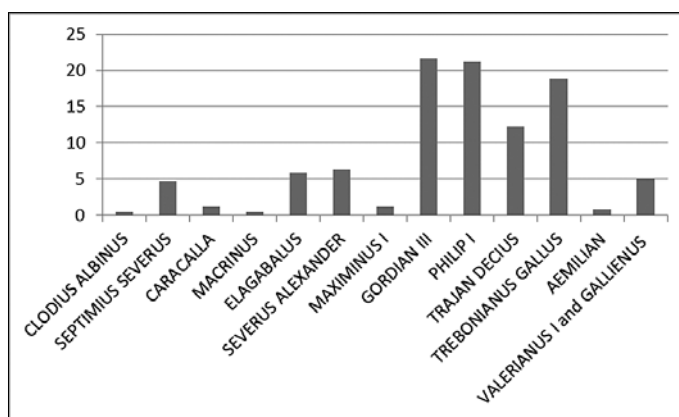
Владар/Ruler	Кат. бр./Cat. no.	бр. ком. piece/pieces	бр. ком. piece/pieces
CLODIUS ALBINUS	Cat. 1		1
SEPTIMIUS SEVERUS	Cat. 2-13		12
a) S. Sever	Cat. 2-10	9	
b) J. Domna	Cat. 11-12	2	
c) Caracalla	Cat. 13	1	
CARACALLA	Cat. 14-16		3
a) Caracalla	Cat. 15	1	
b) J. Domna	Cat. 16	1	
MACRINUS	Cat. 17		1
ELAGABALUS	Cat. 18-32		15
a) Elagabalus	Cat. 18-26	9	
b) J. Soaemias	Cat. 27	1	
c) J. Maesa	Cat. 28-32	5	
SEVERUS ALEXANDER	Cat. 33-48		16
a) Severus Alexander	Cat. 33-46	14	
b) J. Mamaea	Cat. 47-48	2	
MAXIMINUS I	Cat. 49-51		3
GORDIAN III	Cat. 52-106		55
PHILIP I	Cat. 107-160		54
a) Philip I	Cat. 107-143	37	
b) O. Severa	Cat. 144-154	11	
c) Philip II	Cat. 155-160	6	
TRAJAN DECIUS	Cat. 161-191		30
a) Trajan Decius	Cat. 161-176	16	
b) H. Etruscilla	Cat. 177-185	9	
c) Consecratio Issue	Cat. 186	1	
d) H. Etruscus	Cat. 187-190	4	
TREBONIANUS GALLUS	Cat. 191-239		49
a) Hostilian	Cat. 191		
b) Trebonianus Gallus	Cat. 192-220	29	
c) Volusianus	Cat. 221-239	19	
AEMILIAN	Cat. 240-241		2
VALERIANUS I	Cat. 242-253		12
GALLIENUS	Cat. 254		1
Укупно/Total			254

Табела/Table 1 – Садржај налаза/
Content of the find

Сажимањем броја примерака у оквиру владавине појединих царева и чланова породице добили смо следеће проценте заступљености у остави:

	Владар/Ruler	бр. ком. pieces/pieces	Сикирица/ Sikirica III %
1	CLODIUS ALBINUS	1	0,40
2	SEPTIMIUS SEVERUS	12	4,72
3	CARACALLA	3	1,18
4	MACRINUS<	1	0,40
5	ELAGABALUS	15	5,90
6	SEVERUS ALEXANDER	16	6,30
7	MAXIMINUS I	3	1,18
8	GORDIAN III	55	21,65
9	PHILIP I	54	21,26
10	TRAJAN DECIUS	30	11,81
11	TREBONIANUS GALLUS	49	19,30
12	AEMILIAN	2	0,79
13	VALERIANUS I and GALLIENUS (Joint reign)	13	5,11
	Укупно/Total	254	100%

Табела/Table 2 – Састав оставе Сикирица III у процентима/
Composition of the find in the Sikirica III hoard in percentages

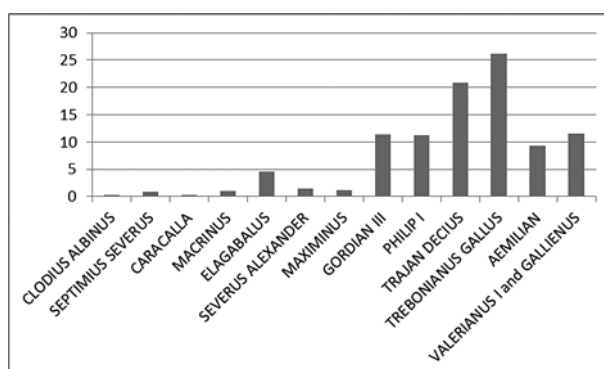

Графикон/Graph 1 - Састав оставе Сикирица III у процентима/
Composition of the find in the Sikirica III hoard in percentages

Када анализирамо године/месеце владавине царева и њима придружене примерке чланова породице, са фреквенцијом (број комада) у остави, добијамо следеће годишње коефицијенте и проценте:

Владар/Ruler	Владавина године/месеци Reign Years (yrs) Months (mos) ³⁵	Фреквенција бр. ком. Frequency No. of pieces	Годишњи коефицијент Annual quotient	Годишњи проценат Annual percentage
CLODIUS ALBINUS	193-195 (3 yrs, 11 mos)	1	0,24	0,28
SEPTIMIUS SEVERUS	193-211 (17 yrs, 11 mos)	12	0,60	0,70
CARACALLA	211 – 216 (6 yrs, 2 mos)	3	0,48	0,58
MACRINUS	217-218 (1 yrs, 2 mos)	1	0,84	0,99
ELAGABALUS	218-222 (3 yrs, 10 mos)	15	3,84	4,54
SEVERUS ALEXANDER	222-235 (13 yrs)	16	1,20	1,42
MAXIMINUS I	236-238 (3 yrs, 1 mos)	3	0,96	1,13
GORDIAN III	238-244 (5 yrs, 8 mos)	55	9,60	11,35
PHILIP I	244-249 (5 yrs, 8 mos)	54	9,48	11,20
TRAJAN DECIUS	149-251 (1 yr, 9 mos)	30	17,64	20,85
TREBONIANUS GALLUS	251-253 (2 yrs, 2 mos)	49	22,08	26,10
AEMILIAN	253 (3 mos)	2	7,92	9,36
VALERIANUS I and GALLIENUS	253-254 (1 yr, 4 mos)	13	9,72	11,50
Укупно/Total		254	84,60	100

Табела/Table 3 – Годишњи коефицијент и проценат у остави Сикирица III/
Annual quotients and percentages in the Sikirica III hoard

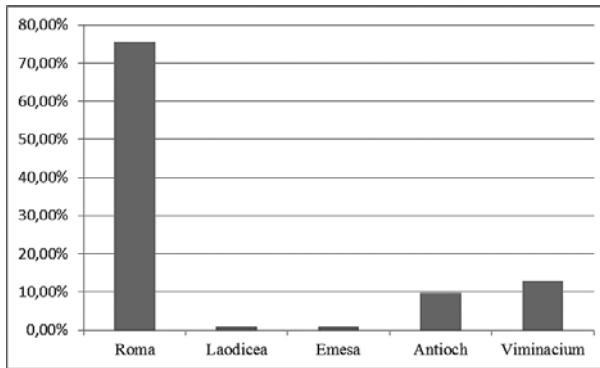

Графикон 2/Graph 2 – Годишњи проценат у остави Сикирица III/
Annual percentages in the Sikirica III hoard

35 За датовања владавина, cf. Kienast 2010.

У остави Сикирица III присутан је новац 24 владара и чланова њихових породица у распону од 61 године. У највећем проценту заступљена су ковања Гордијана III и Филипа I (21,65% и 21,26%), нешто мало заостају емисије Требонијана Гала (18,90%), а потом следе оне Трајана Деција (12,21%). Издања Елагабала и Александра Севера су приближно једнако заступљена (5,11 и 6,30%), док емисије Септимија Севера мало заостају (4,72%) (Табела 2, Графикон 1). Најмлађе емисије Валеријана I и Галијена присутне су у великом проценту (5,11%), ако имамо у виду да се ради о периоду од нешто више од годину дана (Табела 3). Посматрајући састав оставе могло би се рећи да је тезаурација започета у време Гордијана III, а да су старији примерци реликт раније штедње. Овакав закључак треба узети са извесном резервом, с обзиром на чињеницу да остава највероватније није доспела у Музеј у свом пуном саставу.

У налазу је присутан новац пет ковница: Рим (75,60%); Лаодикеја (0,78%), Емеса (0,39%), Антиохија (9,84%) и Виминацијум (13,00%). Њихова заступљеност у налазу Сикирица III приказана је у следећем графикану:

Графикон /Graph 3 – Заступљеност ковница у остави Сикирица III/
Frequency of the Mints in the Sikirica III hoard

Најмлађи примерак у остави је денар Клодија Албина из 193. године (cat. 1) са аверсном легендом: D CLODIVS ALBIN CAES и реверсном: MINER PACIF COS II. Следе емисије Септимија Севера, Јулије Домне и Каракале, распоређене у девет различитих емисија римске ковнице, као и три денара источних ковница: два Лаодикеје и један Емезе, кованих за самог Севера. Каракалина самостална издања заступљена су са три денара, док Гетина потпуно изостају. У наредној табели дат је приказ распореда емисија Септимија Севера и породице, као и Каракалиног самосталног ковања:

КОВНИЦА РИМ / MINT OF ROME Septimius Severus, Самостална владавина/Sole reign			
Година/Year	Емисија/Issue		Бро. ком. / Piece/pieces
196	12		1
197	13		1
197	15		2
Заједничка владавина Севера и Каракале / Joint reign of Severus and Caracalla			
204	18	1	
209	30	1	
Заједничка владавина Севера, Каракале и Гете / Joint reign of Severus, Caracalla and Geta			
210	2		1
211	3		1
213	3		1
Каракала, самостална владавина / Caracalla, sole reign			
212	1		1
213	3		1
214	6		1
УКУПНО РИМ / TOTAL ROMA			12
КОВНИЦА ЕМЕЗА / MINT OF EMESA Septimius Severus			
194-195	?		1
КОВНИЦА ЛАОДИКЕЈА / MINT OF LAODICEA			
194	?		1
202	?		1
УКУПНО ИСТОЧНЕ КОВНИЦЕ / TOTAL EASTERN MINTS			3
УКУПНО С. СЕВЕР и КАРАКАЛА / TOTAL S. SEVERUS and CARACALLA			15

Табела/Table 4 – Распоред емисија С. Севера и Каракале у остави Сикирица III/
Synopsis of Severus and Caracalla Issues in the Sikirica III hoard

Запажа се одсуство Северових емисија између 193-195. и 198-203. године из римске ковнице, као и Каракалиних самосталих издања након 214. године. Године 194-195. и 202. заступљене су са три денара источних ковница. Следи ковање Макрина које у налазу представља само један недатовани денар римске ковнице. Емисије Елагабала, Јулије Соемије и Јулије Мезе присутне су у већем броју (15), од чега већина примерака припада римској ковници (14) и један антиохијској. Први регистровани антонинијан у налазу Сикирица III припада недатованој Елагабаловој емисији (cat. 23). У приближно истом броју (16) заступљено је и ковање Александра Севера и Јулије Мамеје, у коме је присутан ређи денар (cat. 42) са реверсном легендом LIBERTAS AVG (Либертас стоји налево). Већина денара (15) припада емисијама римске ковнице, док за један (cat. 46) не можемо са сигурношћу рећи којој од ове две ковнице припада.³⁶ Ковање Максимиана I у налазу чине три денара римске ковнице, датована у 235. и 236. годину.

Следе најбројније заступљене емисије Гордијана III (55), од чега 48 примерака припада римској, а 7 примерака антиохијској ковници. У остави Сикирица III је забележен само један антонинијан (cat. 23) до владавине Гордијана III, да би, што је и природно, у његовим емисијама они преовладавали (52 антонинијана према 3 денара). Сва три денара спадају међу ређе врсте (cat. 91-93): AETERNITATI AVG (Сол стоји право, глава налево); SECVRITAS PVBLICA (Секуритас седи налево); VENVS VICTRIX (Венус стоји налево). Међу антонинијанима се издвајају два ређа, оба из антиохијске ковнице (cat. 100, 102): FIDES MILITVM (Фидес стоји налево) и MARTI PACIFERO (Марс трчи налево). Запажа се да је најбоље заступљена 4. емисија, што је и уобичајено с обзиром да се ради о централној емисији владавине.³⁷ Однос римске према антиохијској ковници је 87,28% према 12,72%. У следећој табели дат је преглед издања Гордијана III у остави:

КОВНИЦА РИМ / MINT OF ROME		
Година/Year	Емисија/Issue	Број ком. / Piece/pieces
238-239	I	2
240	IIIa	6
240	IIIb	1
240	IIIc	6
241	Женидбена ем./ Spec. Issue; marriage	2
241-243	IV	24
243-244	V	6
УКУПНО РИМ / TOTAL ROMA		48
КОВНИЦА АНТИОХИЈА / MINT OF ANTIOCH		
242-244	?	7

³⁶ Види н. уз cat. 46.

³⁷ RIC IV.3, 10; Сличан однос у распореду емисија показују и оставе из Доњег Црниљева (Vasić 2005, 15) и Супске I (Borić-Brešković and Stamenković 2008, 166-167).

УКУПНО АНТИОХИЈА / TOTAL ANTIOCH	7
УКУПНО ГОРДИЈАН III / TOTAL GORDIANUS III	55

Табела/Table 5 – Распоред емисија Гордијана III у остави Сикирица III/
Synopsis of Gordianus III Issues in the Sikirica III hoard

Издања Филипа I и породице у налазу Сикирица III чини 54 антонинијана, од чега 49 припада римској и 4 антиохијској ковници. Један хибрид Отацилије Севере са реверсом Филипа I (cat. 154) вероватно потиче из антиохијске ковнице. Однос римске према антиохијској ковници износи 90,75% према 9,25%.³⁸ Међу ређе примерке спадају два антонинијана Филипа I, један из римске и други из антиохијске ковнице (cat. 133, 143): SALVS AVGG (Салус стоји налево) i SAECVLVM NOVVM (Храм са шест стубова). Међу издањима кованим за Филипа II као августа, у нашем налазу, издваја се једна варијанта, иначе ређе антонинијана (cat. 160): AEQVITAS AVG (sic !). Запажа се да далеко највећи број заступљених антонинијана припада 3. емисији (245-247. година), као што илуструје следећа табела прегледа издања по емисијама Филипа I и породице:

КОВНИЦА РИМ / MINT OF ROME		
Година/Year	Емисија/Issue	Број ком. / Piece/pieces
244	1	7
245	2	6
245	3	2
246	3	5
245-247	3	17
247	4	2
248	5	4
248	6	1
248	7	4
249	8	1
УКУПНО РИМ / TOTAL ROMA		49
КОВНИЦА АНТИОХИЈА / MINT OF ANTIOCH		
244-247	?	3
247-249	?	1
246-247 (hybrid)	?	1
УКУПНО АНТИОХИЈА / TOTAL ANTIOCH		4
УКУПНО ФИЛИП I / TOTAL PHILIP I		54

Табела/Table 5 – Распоред емисија Филипа I у остави Сикирица III/
Synopsis of Philip I Issues in the Sikirica III hoard

38 У налазу Супска I овај однос износи: 93,34 према 6,66%, док у остави из Доњег Црнијева заступљеност антиохијске ковнице остаје приближно иста (8,33%), али зато проценат римске ковнице пада (88,05%). Овај пад у приливу новца из римске ковнице надоместила је виминацијумска (3,62%), cf. Vasić 2005, 17-18; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 167-168.

Следе емисије Трајана Деција и породице, које су у нашем налазу заступљене са 30 антонинијана, од чега 22 припада римској (73,33%), а 8 виминацијумској ковници (26,67%).³⁹ Занимљиво је да није забележен ниједан примерак виминацијумске ковнице за самог Трајана Деција, већ 5 комада за Етрусцилу, 2 за Херенија Етруска и 1 из серије консекративних. Такође, потпуно изостају емисије за Хостилијана, чији једини примерак у налазу Сикирица III (cat. 191) припада 1. емисији римске ковнице Требонијана Гала. Од ређих примерака издваја се једино антонинијан Херенија Етруска (cat. 189) са легендом CONCORDIA AVGG (две шаке у руковању).

Као што је М. Васић већ уочио на примеру оставе из Доњег Црниљева,⁴⁰ прилив новца из римске ковнице је већи крајем 249. и почетком 250. године да би се овај однос променио током 250/251. године у корист виминацијумске ковнице. Ово је уочљиво из приказа издања по емисијама у следећој табели:

КОВНИЦА РИМ / MINT OF ROME		
Година/Year	Емисија/Issue	Број ком. / Piece/pieces
249	2	5
250	3	10
250-251	4	5
251	5	1
251	6	1
УКУПНО РИМ / TOTAL ROMA		22
КОВНИЦА ВИМИНАЦИЈУМ / MINT OF VIMIANCIUM		
250	2	4
250-251	3	4
УКУПНО ВИМИНАЦИЈУМ / TOTAL VIMIANCIUM		8
УКУПНО ТРАЈАН ДЕЦИЈЕ / TOTAL TRAJAN DECIUS		30

Табела/Table 6 – Распоред емисија Трајана Деција у остави Сикирица III/
Synopsis of Trajan Decius Issues in the Sikirica III hoard

Издања Требонијана Гала и Волузијана су у нашем налазу процентуално заступљена са 19,30%, што их сврстава одмах иза издања Гордијана III и Филипа I, али са највећим забележеним годишњим процентом од 26,10% (Табела 2-3, Графикон 1-2). У оквиру прве римске емисије Требонијана Гала, након његовог признања Хостилијана за августа, октобра 251. године, забележени су и типови ковани за сина Трајана Деција.⁴¹ Један од ових ретких антонинијана (SECVRITAS AVGG, Секуритас, ослоњена на стуб, стоји надесно) појављује

39 Приближно исте односе показује и остава Супска I, 71,42% (Рим) према 28,58% (Виминацијум), док је у остави из Доњег Црниљева виминацијумска ковница заступљена у мањем проценту (20,00%). Разлог је, у првом реду, појава емисија антиохијске ковнице (4,28%), а делом и нешто већег прилива из римске ковнице (75,72%), cf. Vasić 2005, 23; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 168.

40 Vasić 2005, 23.

41 RIC IV.3, 153; Vasić 2005, 27.

се у нашем налазу (cat. 191). Од других ређих примерака Требонијана Гала и Волузијана у остави Сикирица III забележени су и следећи: ANNONA AVG (cat. 192), VOTIS – DECENNA-LIBVS (cat. 202), VIRTVS AVGG (cat. 230-231), AEQVITAS AVG (cat. 237), PAX AVGVVS (cat. 238) и VBERITAS AVG (cat. 239).

Од укупно 49 антонињана кованих у време Требонијана Гала, 25 припада римској (51,02%), и по 12 виминацијумској (24,49%) и антиохијској ковници (24,49%).⁴² Следећа табела приказује распоред емисија Требонијана Гала и Волузијана у налазу Сикирица III:

КОВНИЦА РИМ / MINT OF ROME		
Година/Year	Емисија/Issue	Број ком. / Piece/pieces
251	1	2
251	2a	9
251	2b	5
252	3	1
253	4	7
251-253	?	1
УКУПНО РИМ / TOTAL ROMA		25
КОВНИЦА ВИМИНАЦИЈУМ / MINT OF VIMIANCIUM		
250	2	4
250-251	3	4
УКУПНО ВИМИНАЦИЈУМ / TOTAL VIMIANCIUM		8
251-253	1	3
251-253	2	9
КОВНИЦА АНТИОХИЈА / MINT OF ANTIOCH		
251-253	1	1
251-253	2	6
251-253	?	5
УКУПНО АНТИОХИЈА / TOTAL ANTIOCH		12
УКУПНО Т. ГАЛ и ВОЛУЗИЈАН / TOTAL T. GALLUS and VOLUSIANUS		9

Табела/Table 7 – Распоред емисија Требонијана Гала и Волузијана у остави Сикирица III/
Synopsis of Trebonianus Gallus and Volusianus Issues in the Sikirica III hoard

Краткотрајно ковање Емилијана је у нашем налазу заступљено са два антонињана римске ковнице, при чему су заступљене обе групе аверских

42 Остата Супска I показује велика одступања у заступљености ковница у односу на наш налаз као и на оставу из Доњег Црнијева. Супска I: Рим 17,65%, Виминацијум 58,83%, Антиохија 11,76%, 2 ком. ? 11,76%. Доње Црнијево: Рим 51,02%, Виминацијум 31,42%, Антиохија 17,56%, cf. Vasić 2005, 28-29; Vorić-Brešković and Stamenković 2008, 168-169.

легенди. М. Васић је, анализирајући примерке Емилијана у остави Доње Црниљево (група I - 8 ком. према група II – 3 ком.), закључио да је у налазима подунавских провинција далеко више заступљена група I (IMP AEMILIANVS PIVS FEL AVG).⁴³ Поред остава из Доњег Црниљева и Сикирице III, аверс групе II појављује се још само на једном примерку у налазу из Парцана.⁴⁴ У другим оставама са територије данашње Србије, у којима су присутни примерци Емилијана, сви припадају групи I: Смедерево (22 ком.), Јабланица (4), Нишки налаз антонинијана (3), Крушевац-Јагодина (2), Влајића Брдо I (8).⁴⁵ И као што је М. Васић већ истакао, ако бисмо и претпоставили да је једна од ових група кована у Виминацијуму, то свакако не би могла бити група II.⁴⁶

Налаз Сикирица III завршава се издањима виминацијумске ковнице, која припадају заједничкој владавини Валеријана I (12) и Галијена (1). У следећој табели дат је преглед емисија Валеријана I и Галијена из остава Сикирица III:

КОВНИЦА ВИМИНАЦИЈУМ / MINT OF VIMIANCIUM		
Година/Year	Емисија/Issue	Број ком. / Piece/pieces
253	1	9
254	3	4
УКУПНО ВИМИНАЦИЈУМ / TOTAL VIMIANCIUM		13
УКУПНО ВАЛЕРИЈАН I и ГАЛИЈЕН / ŽTOTAL VALERIANUS I and GALLIENUS		13

Табела/Table 8 – Распоред емисија Валеријана I и Галијена у остави Сикирица III/
Synopsis of Valerianus I and Gallienus Issues in the Sikirica III hoard

Осам антонинијана Валеријана I, кована у три различита типа, спадају у 1. емисију датовану у 253. годину (cat. 242-250). Најмлађи примерци у остави су три антонинијана Валеријана I са аверсном легендом IMP VALERIANVS P AVG и реверсом CONCOR EXERC (cat. 251-253; RIC V.1, no. 233) и један примерак Галијена: IMP GALLIENVS P AVG, са реверсом: SALVS AVGG (cat. 254; RIC V.1, no. 397). Сва четири припадају 3. емисији виминацијумске ковнице датованој у 254. годину и истовремено одређују *terminus post quem* налаза Сикирица III, иако не би требало искључити могућност да је део налаза расут и да одређени број примерака недостаје. Једина аналогна остава која се завршава истим примерцима Валеријана I (RIC 233) и Галијена (RIC 397) је Влајића Брдо I. У другим аналогним налазима забележен је један или други примерак: Валеријан I (RIC 233) у налазу из Парцана; Галијен (RIC 397) у оставама: Смедерево, Супска I, Јабланица, Србија - непознато налазиште I и Дворска. Као што је већ поменуто, већина остава похрањених 254. године на територији Горње Мезије

43 Vasić 2005, 39, ref. 68-71.

44 Рашковић 1995, 205, кат. 28.

45 За нишки налаз, cf. Бенцаревић 2013, 19; за остале наведене налазе, cf. Arsenijević 2002 (непубликована магистарска теза).

46 Vasić 2005, 39.

концентрисана је дуж моравске долине, најпрометније римске комуникације на Балкану. Разлога за похрањивање овог хоризонта остава, у бурно време на почетку владавине Валеријана I и Галијена, могло је бити више, како је то већ добро утемељено приликом публиковања налаза Супска I.⁴⁷ Овом приликом ћемо их само укратко резимирати. Након окончања грађанског рата и доласка на престо у јесен 253. године, Валеријан I је одмах прогласио Галијена за савладара. Ситуација у Царству, како на унутрашњем тако и на спољном плану, била је веома тешка,⁴⁸ те је Валеријан I био приморан да одмах крене у поход ради одбране источних провинција. Децембра 253. године пролази бацијанским делом лимеса и вероватно кроз Сингидунум и Виминацијум. Што се тиче дунавског лимеса, претпоставља се да су на почетку владавине Квади и Јазиги упали у Панонију, да би исту област око 254. године напали и Маркомани. Истовремено су Готи преко Дунава нападали Тракију и Македонију све до Солуна. Просперитетне рудничке области и пољопривредна добра у плодној моравској долини, могла су бити примамљива мета за варварске нападе. Највероватнијом претпоставком за похрањивање остава овог хоризонта чини се упад Сарматског племена Јазига 254. године, како је сугерисала М. Мирковић.⁴⁹ Разлози који су приморали власника ове уштеђевине да је сакрије могли су бити и друге природе, као нпр. куга која је 15 година харала Царством, интензивни прогони хришћана у то време или можда деловање латрона. У сваком случају, девет аналогних остава са територије Горње Мезије, концентрисаних углавном у залеђу Саве и Дунава, у долини Мораве, указују на неки заједнички именоватељ њиховог похрањивања.

47 За детаљно објашњење могућих разлога похрањивања остава овог хоризонта, уз бројну наведену литературу, *cf.* Borić-Brešković and Stamenković 2008, 175-177, ref. 72-91.

48 Сукоб Валеријана I са Сенатом, велике тешкоће са финансијама, пад одбрамбеног система Царства, честе узурпације и покушаји отцепљења појединих провинција, бројни варварски упади, напад Персијанаца на источне провинције, итд., *cf.* САН XII, 169-193.

49 Mirković 1977, 249-257; Borić-Brešković and Stamenković 2008, 176, ref. 89.

КАТАЛОГ / CATALOGUE

У каталогу оставе Сикирица III, придржавали смо се одредница и емисија према Roman Imperial Coinage (RIC IV.1-V.1). Додатно, емисије су одређене према Хилу (Hill 2001), Фицу (Fitz 1978) и Васићу (Vasić 2005). / In the Catalogue of the Sikirica III hoard we adhered to the sequence of issues given in the Roman Imperial Coinage (RIC IV.1-V.1). In addition, issues are also determined by Hill (Hill 2001), Fitz (Fitz 1978) and Vasić (Vasić 2005).

Изабрани примерци су илустровани фотографијом и њихова нумерација на табли одгорава каталошком броју. / Chosen specimens are presented in photographic form and their numeration on the plate is coordinated with the catalogue numbers.

Скраћенице/Abbreviations, l. - лево/left; r. - десно/right; std. - седи/seated; stg. - стоји/standing; laur. - глава са лоровим венцем/laureate; rad. - глава са радијалном круном/radiate; dr. - биста драпирана/draped; cuir. - биста под оклопом/cuirassed; diad. - на глави дијадема/diademmed.

Cat. Obverse N°	Reverse	Minting year	Ref. and notes	Diam. /Wt./ Axis
--------------------	---------	-----------------	-------------------	------------------------

CLODIUS ALBINUS

(cat. 1)

Mint of Rome

1	D – CLODIVS – ALBIN CAES Head bare r.	MINER – PA-CIF COS II Minerva, helmeted, stg. l., hld. olive-branch and shield on ground, r.; spear against l. arm.	193.	RIC IV.1, 45, no. 7.	17,50 3,6 S
---	---	---	------	-------------------------	-------------------

SEPTIMIUS SEVERUS

(cat. 2-14)

Septimius Severus

(cat. 2-10)

Mint of Rome

a) Sole reign of Severus A.D. 193-198

2	[L SEPT S]EV PERT – AVG IMP VIII Head, laur., r.	ADVENTVI AVG – FELICISSI[MO] Severus riding r., r. hand raised.	RIC IV.1, 196-197; Hill 2001, 196, Issue 12.	RIC IV.1, 100, no. 74; Hill 2001, p. 15, no. 232.	18,90 3,2 N
3	L SEPT SEV PERT – AVG IMP VIII Head, laur., r.	P M - TR P V - COS II P P Pax std. l., hld. branch and sceptre.	RIC IV.1, 196-197; Hill 2001, 197, Issue 13.	RIC IV.1, 101, no. 88(a); Hill 2001, 15, no. 250; Vasić 2005, cat. 7.	18,10 3,2 SW
4	L SEPT SEV PERT – [AVG IMP] VIII Head, laur., r.	HERCVLI – DEFENS Hercules stg. r., leaning on club and hld. bow, lion-skin on l. arm.	RIC IV.1, 197; Hill 2001, 197, Issue 15.	RIC IV.1,102, no. 97; Hill 2001, 16, no. 279.	18,20 2,4 S
5	L SEPT SEV PERT – AVG IM VIII Head, laur., r.	P M TR P V – COS II P P Fortuna stg. l., hld. rudder on globe and cornucopiae.	RIC IV.1, 197; Hill 2001, 197; Issue 15.	RIC IV.1, 103, no. 104; Hill 2001, 16, no. 275.	18,60 3,4 N

b) Joint reign of Severus and Caracalla A.D. 198-209

6	SEVERVS – PIVS AVG Head, laur., r.	VICT – PART MAX Victory advancing l., hld. wreath and palm.	RIC IV.1, 202-210; Hill 2001, 204, Issue 18.	RIC IV.1, 128, no. 295; Hill p. 22, no. 687.	19,00 3,4 N
---	---------------------------------------	---	---	---	-------------------

c) Joint reign of Severus, Caracalla and Geta A.D. 209-211

7	SEVERVS – PIVS AVG Head, laur., r.	P M TR P XVIII – COS III P P Neptune stg. l., r. foot on globe, hld. trident in l. hand.	RIC IV.1, 210; Hill 2001, 210, Issue 2.	RIC IV.1, 121, no. 234; Hill 2001, 28, no. 1080.	19,80 3,0 S
---	---------------------------------------	--	--	---	-------------------

Mint of Emesa

8	[IMP] CAE L SEP SEV PERT AVG COS II Head, laur., r.	VIRTU-TE AVG Virtus stg. r., hld. spear and parazonium.	RIC IV.1, 194-195.	RIC IV.1, 149, no. 431.	18,00 3,4 N
---	---	---	-----------------------	----------------------------	-------------------

Mint of Laodicea

10	L SEV [... PE]RT AVG IMP II Head, laur., r.	MONET – AVG Moneta stg. l., hld. scales and cornucopiae.	RIC IV.1, 194.	RIC IV.1, 153, no. 459 but PERTE in obv. leg.	18,70 3,4 N
9	• L SEPT SEV AVG IMP XI PART MAX Head, laur., r.	COS I-I-I P-P Victory advancing l., hld. wreath and palm.	RIC IV.1, 202.	RIC IV.1, 160, no. 504.	19,60 3,6 SE

JULIA DOMNA

(cat. 11-12)

Mint of Rome

a) Sole reign of Severus A.D. 193-198

11	[IVL]IA – AVGVSTA Bust dr. r., hair waved and coiled at back.	H[ILAR]ITAS Hilaritas stg. l., hld. long palm and cornucopiae.	RIC IV.1, 196-211; Hill 2001, 198, Issue 17.	RIC IV.1, 168, no. 556; Hill 2001, 16, no. 310.	18,00 3,8 S
----	---	--	---	--	-------------------

c) Joint reign of Severus, Caracalla and Geta A.D. 209-211

12	IVLIA – AVGVSTA Bust dr. r., hair waved and coiled at back.	PVDIC-ITIA Pudicitia, veiled, std. l., head front, hld. sceptre in l. hand, r. hand on breast.	RIC IV.1, 196-211; Hill 2001, 211, Issue 4.	RIC IV.1, 170, no. 575; Hill 2001, 29, no. 1165.	19,00 3,4 S
----	---	---	--	---	-------------------

Caracalla

(cat. 13)

Mint of Rome

b) Joint reign of Severus and Caracalla A.D. 198-209

13	ANTONINVS PIVS AVG Head, laur., r.	PONTIF TR P – XII COS III Virtus, helmeted, stg. r., l. foot on helmet, hld. spear and parazonium.	RIC IV.1, 209; Hill 2001, 209, Issue 30.	RIC IV.1, 229, no. 112; Hill 2001, 27, no. 1043.	19,00 3,4 S
----	---------------------------------------	--	---	---	-------------------

CARACALLA

(cat. 14-16)

Caracalla

(cat. 14-15)

Mint of Rome

Sole reign of Caracalla A.D. 212-217

14	ANTONINVS PIVS – AVG BRIT Head, laur., r.	MONETA AVG Moneta stg. l., hld. scales and cornucopiae.	RIC IV.1, 210-213; Hill 2001, 213, Issue 3.	RIC IV.1, 244, no. 224; Hill 2001, 33, no. 1356.	19,00 3,2 N
15	ANTONINVS PIVS AVG GERM Head, laur., r.	P M TR P XVII – COS III P P Serapis stg. l., raising r. hand and hld. sceptre.	RIC IV.1, 214; Hill 2001, 214, Issue 6.	RIC IV.1, 246, no. 244; Hill 2001, 33, no. 1404.	19,00 3,0 N

Julia Domna

(cat. 16)

Mint of Rome

Sole reign of Caracalla A.D. 212-217

16	IVLIA PIA – FELIX AVG Bust dr. r., hair waved in ridges and turned up low at the back.	MATRI DEVM Cybele, towered, stg. front, head l., hld. drum and sceptre, resting l. arm on column; at feet, l., lion.	RIC IV.1, 211-217; Hill 2001, 212, Issue 1.	RIC IV.1, 273, no. 382(c); Hill 2001, 32, no. 1329.	3,4 19,80 S
----	---	--	--	--	-------------------

MACRINUS

(cat. 17)

Mint of Rome

17	IMP C M OPEL SEV MACRINVS AVG Bust dr. r., head laur.	SECVRITAS TEMPORVM Securitas stg. l., legs crossed, hld. sceptre and leaning on column.	Undated 217-218.	RIC IV.2, 12, no. 92.	19,80 3,2 N
----	---	---	---------------------	--------------------------	-------------------

ELAGABALUS

(cat. 18-32)

Elagabalus

(cat. 18-26)

Mint of Rome

18	IMP CAES M AVR ANTONINVS AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P II – COS II P P Roma std. l., hld. Victory and spear; by her side shield.	219.	RIC IV.2, 29, no. 13.	3,4 19,00 N
19	IMP ANTONINVS PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	ABVNDA-NTIA AVG Abundantia (or Annona) stg. l., emptying cornucopiae; in field r., star.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 32, no. 56.	20,60 3,2 N
20	IMP ANTONINVS PIVS AVG Similar.	ABVNDA-NTIA AVG Similar, but star in field l.	”	”	20,50 3,2 S
21	IMP ANTONINVS PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	CONSERVATOR AVG Sol, rad., walking l., raising r. hand and hld. whip; in field l., star. 1	Undated 218-222.	RIC IV.2, 32, no. 63.	18,90 3,4 N
22	IMP ANTONINVS – PIVS AVG Bust dr. r., head laur., horned.	INVICTVS SACERDOS AVG Elagabalus stg. l., sacrificing over tripod, hld. patera and club (upwards), behind tripod, bull lying down; in field l., star.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 34, no. 88; see also p. 43, no. 191 (Mint of Antioch); ref. 191, Certain issues of this type appear to belong to Antioch; Vasić 2005, cat. 35.	19,40 3,2 N
23	IMP ANTONIVS AVG Bust dr. r., head rad.	LAETITI-A PVBL Laetitia stg. l., hld. wreath and rudder placed on globe.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 35, no. 94; Vasić 2005, cat. 31- 32.	21,50 5,0 N
24	IMP ANTO-NINVS AVG Bust dr. r., head laur.	PROVID – DEORVM Providentia stg. l., hld. globe and cornucopiae.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 37, no. 128.	18,70 3,0 N
25	IMP CAES ANTONINVS AVG Bust dr. r., head laur.	SALVS AN-TONINI AVG Salus stg. r., feeding a snake which she holds in her arms.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 37, no. 139.	19,80 3,0 S

Mint of Antioch

26	IMP AN[TON]INVS PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	SVMMVS SACERDOS AVG Elagabalus stg. l., sacrificing over tripod, hld. patera in r., and club (downwards) in l.; in field l., star.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 44, no. 200.	19,00 2,8 S
----	--	--	---------------------	---------------------------	-------------------

Julia Soemias

(cat. 27)

Striking under Elagabalus

Mint of Rome

27	IVLIA SOAEMIAS AVG Bust dr. r., hair in faint horizontal ridges, looped plait at back of neck.	VENVS CAELESTIS Venus, diad., stg. l., hld. apple and sceptre; in field l., star.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 48, no. 241.	19,70 3,2 N
----	---	--	---------------------	---------------------------	-------------------

Julia Maesa

(cat. 28-32)

Striking under Elagabalus

Mint of Rome

28	IVLIA MAESA AVG Bust dr. r., hair slightly waved looped plait at back of neck.	PIETAS AVG Pietas stg. l., raising r. nahd over lighted altar, and hld. incense box.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 50, no. 263; Vasić 2005, cat. 40.	21,00 2,8 S
29	IVLIA MAESA AVG Similar.	PIETAS AVG Similar.	»	»	19,00 2,8 N
30	IVLIA MAESA AVG Similar.	PVDICITIA Pudicitia std. l., raising veil and hld. sceptre.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 50, no. 268.	19,00 3,2 S
31	IVLIA MAESA AVG Similar.	PVDICITIA Similar.	»	»	18,70 3,00 N
32	IVLIA MAESA AVG Similar.	SAECVLI F-E-LICITAS Felicitas stg. l., hld. long caduceus and sacrificing over lighted altar; in field l., star.	Undated 218-222.	RIC IV.2, 50, no. 272.	20,50 3,6 S

SEVERVS ALEXANDER

(cat. 33-48)

Severus Alexander

(cat. 33-46)

Mint of Rome

33	[IMP] C M AVR SEV ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P – COS P P Mars stg. l., hld. olive- branch and spear reversed.	222.	RIC IV.2, 71, no. 7.	19,00 3,0 N
34	IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P – COS P P Libertas stg. l., hld. pileus and cornucopiae.	222.	RIC IV.2, 72, no. 11.	21,00 2,4 S
35	[IMP] C M AVR SEV ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P – II – COS P P Mars stg. l., hld. olive- branch and spear reversed.	223.	RIC IV.2, 73, no. 23.	19,00 3,4 S
36	IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG Similar.	P M TR P – II – COS P P Similar.	”	”	19,00 3,0 N
37	IMP C M AVR SEV – ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P VI – COS II P P Mars walking r., carrying spear and trophy.	227.	RIC IV.2, 75, no. 61.	19,40 3,2 N
38	IMP C M AVR SEV – ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P – V-I – COS II P P Pax running l., hld. olive- branch and sceptre.	227.	RIC IV.2, 75, no. 67.	19,90 2,4 N
39	IMP C M AVR SEV – ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P VI – COS II P P Emperor stg. l., sacrificing over a tripod and hld. a scroll.	227.	RIC IV.2, 75, no. 70.	21,10 2,8 S
40	IMP ALEXAN- DER PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P X-I – COS III P P Sol rad., stg. l., raising r. hand and hld. globe.	232.	RIC IV.2, 79, no. 112.	19,20 3,4 N
41	IMP ALEXANDER PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	P M TR P X-III COS III P P Sol rad., walking l., raising r. hand and hld. whip.	234.	RIC IV.2, 80, no. 123.	20,00 2,8 S
42	IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG Bust dr. r., head laur.	LIBERTAS AVG Libertas stg. l., hld. abacus and cornucopiae.	Undated 222-228.	RIC IV.2,82, no. 151.	19,00 3,6 S
43	IMP ALEXANDER PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	MARS – VLTOR Mars walking r., hld. spear and shield.	Undated 231-235.	RIC IV.2, 89, no. 246.	19,30 3,6 S

44	IMP ALEXAN- DER PIVS AVG Similar.	MAR-S – V-LTOR Similar.	”	”	20,00 3,0 S
45	IMP ALEXANDER PIVS AVG Bust dr. r., head laur.	SPES PVBLICA Spes walking l., hld. flower and raising skirt. Mint of Rome/Antioch (?)	Undated 231-235.	RIC IV.2, 89, no. 254.	19,20 3,0 N
46	IMP C M AVR SEV ALEXAND AV (sic !) Bust dr. r., head laur.	AEQVITAS AVG Aequitas stg. l., hld. scales and cornucopiae.	Undated 222-228.	RIC IV.2, 81, no. 127 (Mint of Rome) or p. 92, no. 274 (Mint of Antioch).	18,00 3,2 N

Julia Mamaea

(cat. 47-48)

Striking under Severus Alexander

Mint of Rome

47	IVLIA MAMAEA AVG Bust, dr. r., hair in horizontal ridges, looped plait at back of neck.	IVNO CONS-ERVATRIX Juno, diad., and veiled, stg. l., hld. patera and sceptre; at her feet, peacock.	Undated 222-235.	RIC IV.2, 98, no. 343.	20,00 3,00 S
48	IVLIA MA-MAEA AVG Bust, dr., head diad. r., hair in horizontal ridges, looped plait at back of neck.	VESTA Vesta, veiled, stg.l., hld. palladium and upright sceptre.	Undated 222-235.	RIC IV.2, 99, no. 360; Vasić 2005, cat. 45.	19,80 3,00 S

MAXIMINUS I

(cat. 49-51)

Mint of Rome

49	IMP MAXIMINVS PIVS AVG Bust, dr., cuir., head laur. r.	P M TR P COS P P Emperor, in military dress, stg. l. between two standards, leaning l. on spear and raising r.	235.	RIC IV.2, 138, no. 1.	21,00 2,6 S
50	IMP MAXIMINVS PIVS AVG Bust, dr., cuir., head laur. r.	P M TR P II COS P P Emperor, in military dress, stg. l. between two standards, leaning l. on spear and raising r.	236.	RIC IV.2, 139, no. 3.	20,50 2,8 S
51	IMP MAXIMINVS PIVS AVG Bust, dr., cuir., head laur. r.	SALVS AVGVSTI Salus std. l., feeding serpent rising from altar.	Undated, c. March 235 to c. January 236, Group I.	RIC IV.2, 141, no. 14.	19,80 3,0 S

GORDIAN III

(cat. 52-106)

Mint of Rome

52	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FIDES MILITVM Fides stg. front, head l., hld. vertical standard and transverse sceptre.	End of July 238 to end of July 239; Issue 1.	RIC IV.3, 15, no. 1; Vasić 2005, cat. 66- 68.	21,50 4,2 S
53	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	IOVI CONSERVATORI Jupiter stg. front, head l., hld. thunderbolt in r. hand over Gordian stg. l. and vertical sceptre in l. hand.	End of July 238 to end of July 239; Issue 1.	RIC IV.3, 15, no. 2; Vasić 2005, cat. 55- 57.	22,60 4,0 SE
54	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	CONCORDIA AVG Concordia std. l. on throne, hld. patera and double cornucopiae.	January 1st 240 to March (?); Issue 3(a).	RIC IV.3, 19, no. 35; Vasić 2005, cat.108- 109.	21,40 4,8 N
55	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Similar.	CONCORDIA AVG Similar.	„	„	23,40 4,4 S
56	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	LIBERALITAS AVG II Liberalitas stg. front, head l., hld. abacus and cornucopiae.	January 1st 240 to March (?); Issue 3(a).	RIC IV.3, 19, no. 36; Vasić 2005, cat. 120-125.	22,00 4,6 N
57	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P II COS P P Gordian, togate, veiled, stg. front, head l., sacrificing out of patera in r. hand over altar, wand in l. hand.	January 1st 240 to March (?); Issue 3(a).	RIC IV.3, 19, no. 37; Vasić 2005, cat. 126-128.	22,20 3,4 S
58	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ROMAE AETERNAE Roma, helmeted, in military dress, std. l. on shield, hld. Victory and spear.	January 1st 240 to March (?); Issue 3(a).	RIC IV.3, 19, no. 38; Vasić 2005, cat. 84- 89.	23,40 4,6 SW
59	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Similar.	ROMAE AETERNAE Similar.	„	„	21,30 3,8 SW
60	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	AEQVITAS AVG Aequitas stg. front, head l., hld. scales and cornucopiae.	March to May (?) 240; Issue 3(b).	RIC IV.3, 21, no. 51; Vasić 2005, cat. 110.	22,30 4,6 N
61	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	LIBERALITAS AVG III Liberalitas stg. front, head l., hld. abacus and cornucopiae.	May (?) 240 to end of year; Issue 3(c).	RIC IV.3, 23, no. 67; Vasić 2005, cat. 130-131.	24,30 4,4 SE

62	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P II COS P P Gordian, togate, veiled, stg. front, head l., sacrificing out of patera in r. hand over altar, wand in l. hand.	May (?) 240 to end of year; Issue 3(c).	RIC IV.3, 23, no. 68; Vasić 2005, cat. 132-134.	24,00 5,0 N
63	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	AETER-NITATI AVG Similar.	„	„	21,80 4,6 N
64	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	P M TR P III COS P P Similar.	„	„	21,60 4,0 S
65	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ROMAE AETERNAE Roma, helmeted, in military dress, std. l. on shield, hld. Victory and spear.	May (?) 240 to end of year; Issue 3(c).	RIC IV.3, 23, no. 70; Vasić 2005, cat. 94- 98.	21,40 4,6 N
66	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	ROMAE AETERNAE Similar.	„	„	21,30 4,6 N
67	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	ROMAE AETERNAE Similar.	„	„	22,50 4,4 N
68	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	AETERNITATI AVG Sol stg. front, head l., raising r. hand and hld. globe.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 24, no. 83; Vasić 2005, cat. 165-178.	22,70 4,6 N
69	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	AETERNITATI AVG Similar.	„	„	22,80 4,2 S
70	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	AETER-NITATI AVG Similar.	„	„	22,20 4,2 S
71	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	AETER-N-ITATI AVG Similar.	„	„	22,50 4,0 S
72	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	IOVI STATORI Jupiter stg. front, head r., hld. long sceptre and thunderbolt.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 84; Vasić 2005, cat. 137-147.	23,60 4,4 N
73	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	IOVI STATORI Similar.	„	„	23,10 4,4 NW
74	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	IOVI – STATORI Similar.	„	„	23,00 4,2 S
75	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	IOVI – STATORI Similar.	„	„	22,50 4,2 SE

76	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	IOVI STATORI Similar.	„	„	22,20 4,0 S
77	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	LAETITIA AVG N Laetitia stg. l., hld. wreath and anchor.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 86; Vasić 2005, cat. 149-164.	22,20 4,0 NW
78	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	LAETITIA AVG N Similar.	„	„	21,90 3,8 S
79	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	LAETITIA AVG N Similar.	„	„	24,10 3,6 S
80	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	LAETITIA AVG N Similar.	„	„	23,40 3,6 S
81	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P IIII COS II P P Apollo, bare to waist, seated l., hld branch and resting l. elbow on lyre.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 88; Vasić 2005, cat. 203-209.	21,60 4,0 N
82	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M T-R P V COS II P P Apollo, bare to waist, seated l., hld branch and resting l. elbow on lyre.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 89; Vasić 2005, cat. 210-216.	23,40 4,2 SW
83	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M T-R P VI COS II P P Apollo, bare to waist, seated l., hld. branch and resting l. elbow on lyre.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 90; Kondić 1969, cat. 897-900.	22,30 4,4 N
84	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P III-I COS II P P Gordian, in military dress, stg. r., hld. transverse spear and globe.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 92; Vasić 2005, cat. 179-189.	22,30 4,4 SE
85	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	P M TR P IIII COS II P P Similar.	„	„	22,00 4,4 N
86	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P V COS II P P Gordian, in military dress, stg. r., hld. transverse spear and globe.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 93; Vasić 2005, cat. 190-202.	22,60 3,6 N
87	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRTVTI AVGVSTI Hercules, naked, stg. r., resting r. hand on hip and resting l. on club set on rock; lion-skin beside club.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 25, no. 95; Vasić 2005, cat. 217-238.	21,50 5,4 N

88	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	VIRTVTI AVGVSTI Similar.	„	„	22,00 4,4 NE
89	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	VIRTVTI AVGVSTI Similar.	„	„	24,10 4,0 S
90	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	VIRTVTI AVGVSTI Similar.	„	„	22,40 4,0 N
91	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head laur.	AETERNITATI AVG Sol stg. front, head l., raising r. hand and hld. globe.	January 241 to end of July 243; Issue 4.	RIC IV.3, 26, no. 111. naći u B&B	20,30 3,2 N
92	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head laur.	SECVRITAS PVBLICA Securitas std. l., hld. sceptre and propping head on l. hand.	Summer 241; Special issue (marriage of Gordian III).	RIC IV.3, 28, no. 130; Vasić 2005, cat. 136.	18,70 2,40 N
93	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head laur.	VENVS VICTRIX Venus stg. l., hld. helmet and sceptre and leaning on shield.	Summer 241; Special issue (marriage of Gordian III).	RIC IV.3, 28, no. 131; Kondić 1969, cat. 1027- 1029.	20,50 3,4 SW
94	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FELICITAS TEMPORVM Felicitas stg. l., hld. long caduceus and cornucopiae.	August 243 to spring 244; Issue 5.	RIC IV.3, 30, no. 142; Vasić 2005, cat. 296.	23,50 3,6 S
95	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FORT REDVX Fortuna std. l., hld. rudder and cornucopiae; under seat, wheel.	August 243 to spring 244; Issue 5.	RIC IV.3, 31, no. 143; Vasić 2005, cat. 239-243.	23,40 3,8 S
96	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	MARTEM PRO- PVGNATOREM Mars hastening r., hld. transverse spear and shield.	August 243 to spring 244; Issue 5.	RIC IV.3, 31, no. 147; Vasić 2005, cat. 300.	23,10 3,8 S
97	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PROVID AVG Providentia stg. l., hld. wand over globe and sceptre.	August 243 to spring 244; Issue 5.	RIC IV.3, 31, no. 148; Vasić 2005, cat. 248, 263-269.	24,00 4,6 S
98	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PROVIDE-NTIA AVG Providentia stg. l., hld. wand over globe and sceptre.	August 243 to spring 244; Issue 5.	RIC IV.3, 31, no. 150; Vasić 2005, cat. 271-274.	21,60 3,8 S
99	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SECVRIT PERP Securitas stg. l., legs crossed, hld. sceptre and resting l. arm on column.	August 243 to spring 244; Issue 5.	RIC IV.3, 31, no. 151; Vasić 2005, cat. 275-279.	23,70 4,8 S

Mint of Antioch

100	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., seen from back, head rad.	FIDES MILITVM Fides stg. l., hld. two standards.	Undated 242-244.	RIC VI.3, 37, no. 209; Vasić 2005, cat. 302-303.	22,50 5,4 N
101	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., seen from back, head rad.	FORTVNA REDVX Fortuna std. l., hld. rudder and cornucopiae.	Undated 242-244.	RIC VI.3, 37, no. 210; Vasić 2005, cat. 304-309.	21,50 3,8 N
102	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	MARTI – P-ACIFERO Mars running l., hld. branch, spear reversed and sceptre.	Undated 242-244.	RIC VI.3, 37, no. 212; Kondić 1969, cat. 1247.	23,20 3,8 S
103	[IMP] GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., seen from back, head rad.	ORIENS AVG Sol stg. l., raising r. hand and hld. globe.	Undated 242-244.	RIC VI.3, 37, no. 213; Vasić 2005, cat. 310-316.	21,90 4,8 S
104	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	ORIE[NS] AVG Similar.	„	„	20,50 4,0 S
105	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Similar.	ORIENS AVG Similar.	„	„	22,60 3,8 N
106	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Bust dr., cuir. r., seen from back, head rad.	SAECVLI FELICITAS Gordian, in military dress, stg. r., hld. transverse spear and globe.	Undated 242-244.	RIC VI.3, 37, no. 216; Vasić 2005, cat. 318-325.	22,00 4,0 S

PHILIP I

(cat. 107-160)

Philip I

(cat. 107-143)

Mint of Rome

107	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P II COS P P Philip I std. l. on curule chair, hld. globe and short sceptre.	RIC IV.3, 245, Issue 3; Fitz 1978, 245; Vasić 2005, 245, Issue 3.	RIC IV.3, 68, no. 2(b); Fitz 1978, 699, cat. 592-603; Vasić 2005, cat. 389-392.	24,00 4,8 S
108	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	P M TR P II COS P P Similar.	„	„	23,70 3,8 N

109	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P III COS P P Felicitas stg. l., hld. caduceus and cornucopiae.	RIC IV.3, 246, Issue 3; Fitz 1978, 246; Vasić 2005, 246, Issue 3.	RIC IV.3, 68, no. 3; Fitz 1978, 699, cat. 604-617; Vasić 2005, cat. 393-398.	22,50 4,4 N
110	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	P M TR P III COS P P Similar.	„	„	22,40 4,2 N
111	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR P III COS II P P Felicitas stg. l., hld. caduceus and cornucopiae.	RIC IV.3, 247, Issue 3; Fitz 1978, 246; Vasić 2005, 246, Issue 3.	RIC IV.3, 69, no. 4; Fitz 1978, 700, cat. 618-627; Vasić 2005, cat. 399-405.	23,00 4,8 S
112	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	P M TR P III COS II P P Similar.	„	„	21,70 4,4 S
113	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	P M TR P III COS II P P Similar.	„	„	22,40 3,8 S
114	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	NOBILITAS AVGG Nobilitas stg. r., hld. sceptre and globe; in field l., ç.	RIC IV.3, 248, Issue 6; Fitz 1978, 248; Vasić 2005, 248, Issue 5/6.	RIC IV.3, 69, no. 8; Fitz 1978, 700, cat. 642; Vasić 2005, cat. 520-521.	24,00 3,6 N
115	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SAEVLARES AVGG in ex, II. She-wolf stg. l., suckling the twins.	RIC IV.3, 248, Issue 5; Fitz 1978, 248; Vasić 2005, 248, Issue 5/6.	RIC IV.3, 70, no. 15; Fitz 1978, 700, cat. 651-655; Vasić 2005, cat. 523-525.	22,20 3,0 N
116	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SAEVLARES AVGG in ex, V Stag (elk?) walking r.	RIC IV.3, 248, Issue 5; Vasić 2005, 248, Issue 5/6.	RIC IV.3, 70, no. 19; Fitz 1978, /; Vasić 2005, cat. 531-536.	22,50 4,2 S
117	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SAEVLARES AVGG in ex, [U]I Antelope walking l.	RIC IV.3, 248, Issue 5; Fitz 1978, 248; Vasić 2005, 248, Issue 5/6.	RIC IV.3, 70, no. 21; Fitz 1978, 700, cat. 656; Vasić 2005, cat. 537.	23,60 3,8 N
118	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SAEVLARES AVGG Low column inscribed COS III.	RIC IV.3, 248, Issue 7; Fitz 1978, 248; Vasić 2005, 248- 249, Issue 7.	RIC IV.3, 71, no. 24(c); Fitz 1978, 700, cat. 657-664; Vasić 2005, cat. 559-563.	23,40 4,4 S

119	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ADVENTVS AVGG Philip on horse pacing l., raising r. hand and hld. spear.	RIC IV.3, 245, Issue 2; Fitz 1978, 244-247; Vasić 2005, 245, Issue 2.	RIC IV.3, 71, no. 26(b); Fitz 1978, 700, cat. 668-680; Vasić 2005, cat. 382-385.	23,60 3,8 N
120	IMP [M IV]L PHILIPPVS AVG Similar.	ADVENTVS AVGG Similar.	”	”	25,00 3,4 S
121	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	AEQVITAS AVGG Aequitas stg.l., hld. scales and cornucopiae.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244- 247; Vasić 2005, 245- 247, Issue 3.	RIC IV.3, 71, no. 27(b); Fitz 1978, 701, cat. 684- 723; Vasić 2005, cat. 406-422.	22,00 4,2 S
122	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	AEQVITAS AVGG Similar.	”	”	24,00 4,0 N
123	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	AEQVITAS AVGG Similar.	”	”	24,30 3,6 N
124	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ANNONA AVGG Annona stg. l., hld. corn- ears over modius and cornucopiae.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244- 247; Vasić 2005, 245- 247, Issue 3.	RIC IV.3, 71, no. 28(c);); Fitz 1978, 701, cat. 729- 762; Vasić 2005, cat. 423-433.	23,20 4,5 S
125	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	ANNONA AVGG Similar.	”	”	22,60 3,6 N
126	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ANNONA AVGG Annona stg. l., hld. corn- ears over prow and cornucopiae.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244-247.	RIC IV.3, 72, no. 29; Fitz 1978, 701, cat. 764-767; Vasić 2005, /.	23,00 4,2 S
127	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FIDES M-ILIT Fides stg. l., hld. two standards.	RIC IV.3, 244, Issue 1; Fitz 1978, 244-247; Vasić 2005, 244, Issue 1.	RIC IV.3, 72, no. 32(b); Fitz 1978, 701, cat. 778-781; Vasić 2005, cat. 326-328.	23,90 4,2 N
128	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	LAETIT FVNDAT Laetitia stg. l., hld. wreath and rudder.	RIC IV.3, 244, Issue 1; Fitz 1978, 244-247.	RIC IV.3, 72, no. 36(b); Fitz 1978, 701, cat. 788-789; Vasić 2005, /.	20,10 3,8 N

129	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX AETERN Pax adv. l., hld. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, 244, Issue 1; Fitz 1978, 244-247.	RIC IV.3, 73, no. 40(b); Fitz 1978, 701, cat. 809-811; Vasić 2005, /.	23,60 4,0 S
130	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ROMAE AETERNAE Roma std. l., hld. Victory and sceptre; at her side, shield.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244- 247; Vasić 2005, 245- 247, Issue 3.	RIC IV.3, 73, no. 44(b); Fitz 1978, 701, cat. 825-836; Vasić 2005, cat. 434-449.	22,90 4,4 S
131	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ROMAE AETERNAE Roma std. l., hld. Victory and sceptre; at her side, shield; l., altar.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244- 247; Vasić 2005, 245- 247, Issue 3.	RIC IV.3, 73, no. 45; Fitz 1978, 701, cat. 851-859; Vasić 2005, cat. 450-453.	22,60 4,2 N
132	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	ROMAE AETERNAE Similar.	»	»	21,70 4,2 N
133	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SALVS – AVG Salus stg. l., feeding snake coiled round altar and hld. rudder.	RIC IV.3, 244, Issue 1; Fitz 1978, 244-247; Vasić 2005, 244, Issue 1.	RIC IV.3, 74, no. 47; Fitz 1978, 702, cat. 865-875; Vasić 2005, cat. 363-365.	24,20 4,2 S
134	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VICTORIA AVG Victory adv. r., hld. wreath and palm.	RIC IV.3, 244, Issue 1; Vasić 2005, 244, Issue 1.	RIC IV.3, 74, no. 49(b); Fitz 1978, /; Vasić 2005, cat. 335-338.	23,30 5,0 N
135	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Similar.	VICTORIA AVG Similar	»	»	23,70 4,8 N
136	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VICTORIA AVG Victory adv. l., hld. wreath and palm.	RIC IV.3, 244, Issue 1; Fitz 1978, 244-247.	RIC IV.3, 74, no. 50; Fitz 1978, 702, cat. 902-904.	24,00 3,8 S
137	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	AETERNITAS AVGG Elephant, guided by driver with goad and wand, walking l.	RIC IV.3, 248, Issue 7; Vasić 2005, 248-249, Issue 7.	RIC IV.3, 75, no. 58; Vasić 2005, cat. 538-541.	22,00 3,8 S
138	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ANNONA AVGG Annona stg. l., hld. corn- ears over prow and cornucopiae.	RIC IV.3, 247, Issue 4; Fitz 1978, 247-249; Vasić 2005, 247, Issue 4.	RIC IV.3, 75, no. 59; Fitz 1978, 702, cat. 931-938; Vasić 2005, cat. 496-498.	21,40 4,6 S

139	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FELI CITAS IMPP In laurel-wreath.	RIC IV.3, 248, Issue 7; Fitz 1978, 247-249.	RIC IV.3, 75, no. 60; Fitz 1978, 702, cat. 950-951; Vasić 2005, /.	21,70 4,2 S
140	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FORTVNA REDVX Fortuna std. l., hld. rudder and cornucopiae; wheel below seat.	RIC IV.3, 248, Issue 8; Fitz 1978, 247-249; Vasić 2005, 248-249, Issue 8.	RIC IV.3, 75, no. 63(b); Fitz 1978, 702, cat. 960-963; Vasić 2005, cat. 565-568.	20,70 3,6 N

Mint of Antioch

141	IMP C M IVL PHILIPPVS P F AVG P M Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX FVNDATA CVM PERSIS Pax stg. l., hld. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, 244-247, Issue 1, Group A; Fitz 1978, Issue 1, Group A.	RIC IV.3, 76, no. 69; Fitz 1978, 703, cat. 964; Vasić 2005, cat. 602.	21,40 4,0 S
142	IMP C M IVL PHILIPPVS P F AVG P M Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRTVS E-XERCITVS Virtus stg. r., hld. spear and resting l. hand on shield.	RIC IV.3, 244-247, Issue 1, Group A; Fitz 1978, Issue 1, Group A.	RIC IV.3, 76, no. 71; Fitz 1978, 703, cat. 978-987; Vasić 2005, cat. 605.	23,00 4,2 N
143	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SAECLVVM NOVVM Hexastyle temple with statue (of Roma) in centre.	RIC IV.3, 244-247, Group I; Fitz 1978, Group I.	RIC IV.3, 79, no. 86(b); Fitz 1978, 703, cat. 999; Vasić 2005, /.	23,00 3,2 S

Otacia Severa

(cat. 144-154)

Striking under Philip I

Mint of Rome

144	OTACIL SEVERA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	SAECLVARES AVGG in ex, IIII. Hippopotamus stg. r.	RIC IV.3, 248, Issue 5; Fitz 1978, 248.	RIC IV.3, 82, no. 116(b); Fitz 1978, 705, cat. 1030- 1031; Vasić 2005, /.	23,00 4,8 N
145	MARCIA OTACIL – SEVERA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	PVDICITIA AVG Pudicitia, veiled, std. l., with r. hand drawing veil, transverse sceptre in l.	RIC IV.3, 245, Issue 2; Fitz 1978, A.D., 244-246.	RIC IV.3, 83, no. 123(c); Fitz 1978, 705, cat. 1035- 1046; Vasić 2005, /.	23,60 4,2 S
146	MARCIA OTACIL – SEVERA AVG Similar.	PVDICITIA AVG Similar.	„	„	22,90 4,2 S

147	MARCIA OTACIL – SEVERA AVG Similar.	PVDICITIA AVG Similar.	”	”	23,40 3,0 N
148	M OTACIL SEVERA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	CONCORDIA AVGG Concordia std. l., hld patera and double cornucopiae.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, A.D, 246-248; Vasić 2005, 245-247, Issue 3.	RIC IV.3, 83, no. 125(c); Fitz 1978, 706, cat. 1047-1082; Vasić 2005, cat. 454-467.	23,50 5,2 N
149	M OTACIL SEVERA AVG Similar.	CONCORDIA AVGG Similar.	”	”	23,60 3,8 N
150	M OTACIL SEVERA AVG Similar.	CONCORDIA AVGG Similar.	”	”	21,50 3,4 N
151	M OTACIL SEVERA AVG Similar.	CONCORDIA AVGG Similar.	”	”	24,50 3,2 S
152	M OTACIL SEVERA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	CONCORDIA AVGG Concordia std. l., hld patera and cornucopiae; to l., altar.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, A.D, 246-248.	RIC IV.3, 83, no. 126; Fitz 1978, 706, cat. 1083-1090; Vasić 2005, /.	22,50 4,0 N
153	OTACIL SEVERA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	PIETAS AVGVSTAE Pietas stg. l., raising r. hand and hld. box of perfume.	RIC IV.3, 248, Issue 7; Fitz 1978, A.D, 248-249; Vasić 2005, 248-249, Issue 7.	RIC IV.3, 84, no. 130; ; Fitz 1978, 706, cat. 1110-1116; Vasić 2005, cat. 549-558.	24,00 3,8 S

Hybrid

154	M OTACIL SEVERA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	P M TR P IIII COS II P P Concordia, veiled, stg. l., before tripod, hld. patera and wand.	obv. c. 246-248; rev. 247.	obv. O. Severa, cf. RIC IV.3, 83, 85; rev. Philip I, cf. RIC IV.3, 77, no. 77.	22,00 4,6 N
-----	--	--	-------------------------------	---	-------------------

PHILIP II CAESAR

(cat. 155-158)

Striking under Philip

Mint of Rome

155	M IVL PHILIPPVS CAES Bust dr. r., head rad.	PRINCIPI IVVENT Philip II, in military dress, stg. l., hld. globe and spear; accompanied by soldier.	RIC IV.3, 245, Issue 2.	RIC IV.3, 95, no. 217; Fitz 1978, /; Vasić 2005, /; Besley-Bland 1983, /.	22,60 5,8 NE
156	M IVL PHILIPPVS CAES Bust dr. r., head rad.	PRINCIPI I-VVENT Philip II, in military dress, stg. l., hld. globe and spear.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244- 246; Vasić 2005, 245- 247, Issue 3.	RIC IV.3, 96, no. 218(d); Fitz 1978, 707, cat. 1129-1149; Vasić 2005, cat. 471-484.	23,00 4,4 N
157	M IVL PHILIPPVS CAES Similar.	PRINCIPI I-VVENT Similar.	„	„	25,00 3,6 N
158	M IVL PHILIPPVS CAES Similar.	PRINCIPI I-VVENT Philip II, in military dress, stg. l., hld. globe and spear; at foot l., captive.	RIC IV.3, 245-247, Issue 3; Fitz 1978, 244- 246; Vasić 2005, 245- 247, Issue 3.	RIC IV.3, 96, no. 219; Fitz 1978, 707, cat. 1151-1157; Vasić 2005, cat. 485-489.	22,20 4,8 N

PHILIP II AUGUSTUS

(cat. 159-160)

Striking under Philip

Mint of Rome

159	IMP PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX – AETERNA Pax stg. l., hld. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, 247; Issue 4; Fitz 1978, 247- 249; Vasić 2005, 247, Issue 4.	RIC IV.3, 97, no. 231(c); Fitz 1978, 708, cat. 1167-1172; Vasić 2005, cat. 502-504.	23,00 4,4 S
-----	--	--	---	---	-------------------

Mint of Antioch

160	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	AEQVITAS AVG (sic !) Aequitas stg. l., hld scales and cornucopiae.	RIC IV.3, 247-249; Fitz 1978, 246-249; Vasić 2005, Undated.	RIC IV.3, 99, no. 240 (a) var.; but AVGG in rev. leg.; cf. n. 240 (C. 1, 2 has rev. AVG); Fitz 1978, 708, cat. 1190-1195; Vasić 2005, cat. 607.	23,00 4,0 S
-----	---	--	--	--	-------------------

TRAJAN DECIUS

(cat. 161-191)

Trajan Decius

(cat. 161-176)

Mint of Rome

161	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ADVENTVS AVG Trajan Decius on horse pacing l., raising r. hand and hld. short sceptre.	RIC IV.3, 249- 251, Group II, Issue 2; Fitz 1978, 249- 251; Vasić 2005, 249.	RIC IV.3, 121, no. 11(b); Fitz 1978, 711, cat. 1239-1250; Vasić 2005, cat. 619-626.	22,30 4,0 S
162	[IMP] C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	ADVENTVS AVG Similar.	„	„	21,20 3,8 NE
163	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	ADVENTVS AVG Similar.	„	„	21,90 3,6 N
164	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	D-A-CIA Dacia, wearing robe reachin geet, stg. l., hld. vertical staff with ass's head.	RIC IV.3, 249-251, Group II; Fitz 1978, 249- 251; Vasić 2005, 249- 250; Vasić 2012, 250, Issue 3.	RIC IV.3, 121, no. 12(b); Fitz 1978, 711, cat. 1258-1301; Vasić 2005, cat. 638-658.	21,80 4,4 N
165	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	D-ACIA Similar.	„	„	22,00 3,8 SE
166	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	D-ACIA Similar.	„	„	21,20 3,6 N

167	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	D-ACIA Similar.	”	”	23,00 3,4 N
168	IMP C M Q TR[AIANVS D]ECIVS AVG Similar.	D-ACIA Similar.	”	”	22,30 3,0 S
169	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	D-ACIA Similar.	”	”	22,80 2,6 S
170	IMP C M Q TRAIANVS DE[C]IVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	GENIVS EXERC ILLVRICANI Genius, wearing polos on head, stg. l., hld. patera and cornucopiae; to r., standard.	RIC IV.3, 249-251, Group II; Fitz 1978, 249- 251; Vasić 2005, 249- 250; Vasić 2012, 250- 251, Issue 4.	RIC IV.3, 122, no. 16(c); Fitz 1978, 711, cat. 1310-1346; Vasić 2005, cat. 664-687.	22,50 4,8 N
171	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	GENIVS EXERC ILLVRICANI Similar.	”	”	21,00 4,4 NW
172	IMP C M Q TRAIANVS DE[C]IVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PANNONIAE The two Pannoniae, veiled, stg. front, turning r. and l. away from one another; each wears robe reaching to feet and holds standard; the one on r. raises r. hand.	RIC IV.3, 249-251, Group II; Fitz 1978, 249- 251; Vasić 2005, 249- 250; Vasić 2012, 250- 251, Issue 4.	RIC IV.3, 122, no. 21(b); Fitz 1978, 711, cat. 1352-1357; Vasić 2005, cat. 689-706.	22,80 3,8 N
173	IMP C M Q TRAIANVS DE[C]IVS AVG Similar.	PANNONIAE Similar.	”	”	22,30 2,8 NE
174	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PANNONIAE The two Pannoniae, veiled, stg. r. and l., facing one another, clasping r. hands in front of standard in centre.	RIC IV.3, 249-251, Group II; Fitz 1978, 249- 251; Vasić 2005, 249- 250; Vasić 2012, 250- 251, Issue 4.	RIC IV.3, 123, no. 26; Fitz 1978, 712, cat. 1373; Vasić 2005, cat. 707-708.	21,90 4,4 N
175	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VICT-ORIA AVG Victory running l., hld. wreath and palm.	RIC IV.3, 249- 251; Group II, Issue 2; Fitz 1978, 249- 251; Vasić 2005, 249-250.	RIC IV.3, 123, no. 29(c); Fitz 1978, 712, cat. 1393-1408; Vasić 2005, cat. 709-715.	22,60 4,6 N
176	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Similar.	VICT-ORIA AVG Similar.	”	”	22,80 3,8 S

Herennia Etruscilla

(cat. 177-185)

Striking under Trajan Decius

Mint of Rome

177	HER ETRVS-CILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	FECVNDITAS AVG Fecunditas stg. l., hld. r. hand over child stg. r., with hands raised, and cornucopiae in l. hand.	RIC IV.3, Undated 249-251; Vasić 2005, 22, 249-250; Vasić 2012, 251, Issue 5.	RIC IV.3, 127, no. 55(b); Fitz 1978, 714, cat. 1449-1455; Vasić 2005, cat. 716-720.	22,60 4,0 N
178	HER ETRVS-CILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	FECVNDITAS AVGG Fecunditas stg. l., hld. r. hand over child stg. r., with hands raised, and cornucopiae in l. hand.	RIC IV.3, Undated 249-251; Vasić 2005, 22, 249-250; Vasić 2012, 81, 251, Issue 6.	RIC IV.3, 127, no. 56; Fitz 1978, 714, cat. 1457; Vasić 2005, cat. 721.	24,00 3,2 N
179	HER ETRVS-CILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	PVDICITIA AVG Pudicitia veiled, std. l., with r. hand drawing veil and hld. sceptre.	RIC IV.3, Undated 249-251; Vasić 2005, 22, 249-250; Vasić 2012, 250, Issue 3.	RIC IV.3, 127, no. 59(b); Fitz 1978, 714, cat. 1484-1489; Vasić 2005, cat. 740-749.	23,00 3,8 S
180	HER ETRVS-CILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair in horizontal ridges, plait up back of head; head diad.	PVDICITIA AVG Similar.	”	”	21,00 3,2 N

Mint of Viminacium

181	HER ETRVSCILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair slightly waved, plait up back of head; head diad.	PVDICITIA AVG Pudicitia veiled, stg. l., with r. hand drawing veil and hld. sceptre.	RIC IV.3, Rome, Undated 249-251; Fitz 1978, 658, Viminacium, 250, Issue 2; Vasić 2012, Viminacium, 250, Issue 2.	RIC IV.3, 127, no. 58(b); Fitz 1978, 714, cat. 1477-1483; Vasić 2005, cat. 771-773.	22,00 4,0 N
182	HER ETRVSCILLA AVG Similar.	PVDICITIA AVG Similar.	”	”	22,00 3,8 S

183	HER ETRVSCILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair slightly waved, plait up back of head; head diad.	PVDICITIA AVG Pudicitia veiled, std. l., with r. hand drawing veil and hld. sceptre.	RIC IV.3, Rome, Undated 249-251; Fitz 1978, 658, Viminacium, 250, Issue 2; Vasić 2012, Viminacium, 250-251, Issue 3.	RIC IV.3, 127, no. 59(b); Fitz 1978, 714, cat. 1490-1501; Vasić 2005, cat. 778-788.	24,00 4,4 S
184	HER ETRVSCILLA AVG Similar.	PVDICITIA AVG Similar.	»	»	22,00 4,00 S
185	HER ETRVSCILLA AVG Bust dr., r., on crescent, hair slightly waved, plait up back of head; head diad.	PVDICITIA AVG Similar.	»	»	21,50 3,8 N

The Consecratio Issue – Divus Pius

(cat. 186)

Striking under Trajan Decius

Mint of Viminacium

186	DIVO PIO Bust of Divus Antoninus Pius r., head rad.	CONSECRATIO Rectangular altar, with four panels in front; with horns on top; lighted.	RIC IV.3, Milan, 250- 251; Fitz 1978, Viminacium, 250-251 (?); Vasić 2012, Viminacium, 250-251, Issue 3.	RIC IV.3, 131, no. 90; Fitz 1978, 713, cat. 1446; Vasić 2005, /.	3,6 22,40 S
-----	---	--	--	--	-------------------

HERENNIUS ETRUSCUS

Caesar

(cat. 187-190)

Striking under Trajan Decius

Mint of Rome

187	Q HER ETR MES DECIVS NOB C Bust dr. r., head rad.	PIETAS AVGG Mercury stg. l., hld purse and caduceus.	RIC IV.3, Rome, 250- 251; Fitz 1978, 659, Viminacium, 250-251, Issue 2; Vasić 2005, 183, Viminacium, 250-251, Issue 2; Vasić 2012, 79, Rome, 250, Issue 3.	RIC IV.3, 138, no. 142(b); Fitz 1978, 715, cat. 1526-1533; Vasić 2005, cat. 791-793 .	22,90 3,8 SW
188	Q HER ETR MES DECIVS NOB C Similar.	PIETAS AVGG Similar.	„	„	21,30 3,0 SE

Mint of Viminacium

189	Q HER ETR MES DECIVS NOB C Bust dr. r., head rad.	CONCORDIA AVGG Two clasped right hands.	RIC IV.3, Rome, 250- 251; Fitz 1978, 659, Viminacium, 250-251, Issue 2; Vasić 2012, Viminacium, 250, Issue 2.	RIC IV.3, 138, no. 138; Fitz 1978, 715, cat. 1521-1523; Vasić 2005, cat. 789-790.	22,10 4,2 S
190	Q HER ETR MES DECIVS NOB C Bust dr. r., head rad.	PRINCIPI IVVENTVTIS Herennius, in military dress, stg. l., hld. wand and transverse spear.	RIC IV.3, Rome, 250- 251; Fitz 1978, 659, Viminacium, 250-251, Issue 2; Vasić 2012, Viminacium, Summer to Winter 250, Issue 2.	RIC IV.3, 139, no. 147(c); Fitz 1978, 715, cat. 1545-1551; Vasić 2005, cat.797-800.	22,00 3,6 SW

TREBONIANUS GALLUS

(cat. 191-239)

Hostilian

Augustus

(cat. 191)

Striking under Trebonianus Gallus

Mint of Rome

191	IMP CAE C VAL HOS MES QVINTVS AVG Bust dr. r., head rad.	SECVRITAS AVGG Securitas stg. front, head r., legs crossed, resting r. hand on head and leaning l. elbow on column.	RIC IV.3, 251; Fitz 1978, 364, 664, 251; Vasić 2005, 251.	RIC IV.3, 145, no. 191(a); Fitz 1978, /; Vasić 2005, cat. 765.	22,00 3,0 S
-----	--	---	--	--	-------------------

Trebonianus Gallus

(cat. 192-220)

Mint of Rome

192	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	ANNONA AVGG Annona stg. r., hld. rudder upright and corn- ears, l. foot on prow.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 253, Issue 4.	RIC IV.3, 162, no. 31; Fitz 1978, 718, cat. 1603-1617; Vasić 2005, cat. 818-829.	22,00 3,4 N
193	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	APOLL S-ALVTARI Apollo stg. l., hld. branch and lyre set on rock.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 252, Issue 3.	RIC IV.3, 162, no. 32; Fitz 1978, 718, cat. 1618-1631; Vasić 2005, cat. 911-921.	22,00 3,2 S
194	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FELICITAS PVBLICA Felicitas stg. l., hld. long caduceus and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2a.	RIC IV.3, 162, no. 33; Fitz 1978, 718, cat. 1632-1635; Vasić 2005, cat. 830-831.	22,00 4,0 N
195	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	FELICITAS PVBLICA Similar.	„	„	21,00 3,6 N
196	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	FELICITAS PVBLICA Similar.	„	„	22,00 3,2 N

197	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	LIBERTAS AVGG Libertas stg. l., hld. pileus and sceptre; in field r., star.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2a.	RIC IV.3, 163, no. 37; Fitz 1978, 719, cat. 1656-1662; Vasić 2005, cat. 842-845.	22,10 3,6 S
198	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	LIBERTAS AVGG Similar.	„	„	22,00 3,6 N
199	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PIETAS AVGG Pietas, veiled, stg. l., raising both hands; in field r., star.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2b.	RIC IV.3, 163, no. 42; Fitz 1978, 719, cat. 1700-1704; Vasić 2005, cat. 862-864.	21,30 4,6 N
200	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VICTO-RIA AVGG Victoriy stg. l., hld. wreath and palm.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 253, Issue 4.	RIC IV.3, 163, no. 48(a); Fitz 1978, 719, cat. 1709-1721; Vasić 2005, cat. 925-931.	22,50 3,2 N
201	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	VICT-ORIA AVGG Similar.	„	„	21,00 3,00 S
202	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VOTIS DECENNA LIBVS in three lines within laurel-wreath.	RIC IV.3, Undated 251-253; Besley-Bland 1983, 20, 251, Issue 1.	RIC IV.3, 163, no. 49; Fitz 1978, /; Vasić 2005, /.	21,30 3,4 N
203	IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRTVS AVGG Virtus stg. r., hld. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, Undated 251- 253; Besley- Bland 1983, 20, Mule with obv. of issues 1-4 and rev. of issue 5.	RIC IV.3, 164, no. 57; Fitz 1978, /; Vasić 2005, /; Besley-Bland 1983, cat. 381.	23,00 4,0 N

Mint of Viminacium

204	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	IVNO MARTIALIS Juno std. l., hld. corn-ears (?) and sceptre.	RIC IV.3, Milan, Undated 251-253; Fitz 1978, Viminacium, 251-253; Vasić 2005, 31, Viminacium, 251-253, Issue 1.	RIC IV.3, 166, no. 69; Fitz 1978, 720, cat. 1725-1739; Vasić 2005, cat. 968-981.	23,20 4,0 S
-----	---	--	--	---	-------------------

ОСТАВА ДЕНАРА И АНТОНИНИЈАНА ИЗ СЕЛА СИКИРИЦА КОД ПАРАЋИНА ...

205	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX – AETERNA Pax stg. l., hl. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, Milan, Undated 251- 253; Fitz 1978, Viminacium, 251-253; Vasić 2005, 31, Viminacium, 251-253, Issue 2.	RIC IV.3, 166, no. 71; Fitz 1978, 720, cat. 1752-1769; Vasić 2005, cat. 994-1015.	21,30 4,0 N
206	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	PAX – AETERNA Similar.	”	”	22,50 3,8 S
207	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	PAX – AETERNA Similar.	”	”	22,00 3,8 S
208	IMP C C VIB TREB GALLV[S] AVG Similar.	PAX – AETERNA Similar.	”	”	24,00 3,4 N
209	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	PAX – AETERNA Similar.	”	”	21,80 3,2 S
210	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PIETAS AVGG Pietas, veiled, stg. l., raising both hands; to l., altar.	RIC IV.3, Milan, Undated 251- 253; Fitz 1978, Viminacium, 251-253; Vasić 2005, 31, Viminacium, 251-253, Issue 2.	RIC IV.3, 166, no. 72; Fitz 1978, 720, cat. 1770-1788; Vasić 2005, cat. 1016- 1029.	23,00 3,8 S
211	IMP C C VIB TREB GALLVS AVG Similar.	PIETAS AVGG Similar.	”	”	23,00 3,6 N
Mint of Antioch					
212	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust, ... Bust dr., cuir. r., head rad.	FELIC-ITAS PVBL in ex, ... Felicitas stg. l., hld. long caduceus and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251-253; Vasić 2005, 33, 251-253, Issue 2.	RIC IV.3, 168, no. 82; Fitz 1978, 721, cat. 1847-1849; Vasić 2005, cat. 1089.	22,30 4,6 N
213	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust,[.] (?) Bust dr., cuir. r., head rad.	IVNO MARTIALIS in ex, . Juno std. l., hld. corn-ears (?) and sceptre.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, Issue 2; Besley-Bland 1983, second series.	RIC IV.3, 168, no. 83; Fitz 1978, 721, cat. 1847-1849; Vasić 2005, /; Besley-Bland 1983, cat. 402.	21,50 4,2 N

214	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust, . Similar.	IVNO MARTIALIS in ex, . Similar.	»	»	21,00 3,8 N
215	IMP C C VIB T[REB G] ALLVS P F AVG below bust,[?] Bust dr., cuir. r., head rad.	ROMAE AETE-RNAE AVG in ex, V[I] Roma std. l., hld. Victory and spear; at her side, shield.	RIC IV.3, Undated 251- 253; Vasić 2005, Issue 2.	RIC IV.3, 169, no. 89; Fitz 1978, /; Vasić 2005, cat. 1108.	22,10 3,0 N
216	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust,[?] Similar.	ROMAE AETERNAE AVG in ex, V[I] Similar.	»	»	21,60 2,8 N
217	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust,[...] Bust dr., cuir. r., head rad.	SAECVLVM NOVVM in ex, ... Hexastyle temple, with figure (of Roma ?) in centre.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, Issue 2.	RIC IV.3, 169, no. 90; Fitz 1978, 723, cat. 1912; Vasić 2005, cat. 1093-1094.	20,60 3,0 S
218	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust, .. Bust dr., cuir. r., head rad.	VBERITAS AVG in ex, .. Uberitas stg. l., hld. purse and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253.	RIC IV.3, 169, no. 92; Fitz 1978, 723, cat. 1923-1924; Vasić 2005, /	21,90 3,6 S
219	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust, IIV Similar.	VBERITAS AVG in ex, IIV Similar.	»	RIC IV.3, 169, no. 92; Fitz 1978, 723, cat. 1939-1941 (but VII); Vasić 2005, /	22,00 4,2 N
220	IMP C C VIB TREB GALLVS P F AVG below bust, VI Bust dr., cuir. r., head rad.	VDERITAS AVG (sic!) in ex, VI Uberitas stg. l., hld. purse and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253.	RIC IV.3, 169, no. 92 var. rev. leg. VDERITAS; Fitz 1978. /; Vasić 2005, / (have same var. cat. 1103, but officina).	23,50 4,2 N

VOLUSIAN AUGUSTUS

(cat. 221-239)

Striking under Trebonianus Galus

Mint of Rome

221	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR – P IIII COS II Volusian, togate, stg. l., hld. branch and short transverse sceptre.	RIC IV.3, 253; Fitz 1978, 253; Vasić 2005, 30, 253, Issue 4.	RIC IV.3, 175, no. 140; Fitz 1978, 725, cat. 1958-1966; Vasić 2005, cat. 945-958.	23,23 4,4 S
222	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Similar.	P M TR – P IIII COS II Similar.	„	„	21,90 3,8 S
223	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	P M TR – P IIII COS II Volusian, togate, stg. l., sacrificing over lighted tripod and hld. short sceptre.	RIC IV.3, 253; Fitz 1978, 253; Vasić 2005, 30, 253, Issue 4.	RIC IV.3, 175, no. 141; Fitz 1978, 725, cat. 1967-1979; Vasić 2005, cat. 959-965.	21,90 3,8 N
224	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	AEQVITAS AVGG Aequitas stg. l., hld. scales and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 253, Issue 4.	RIC IV.3, 178, no. 166; Fitz 1978, 725, cat. 1981-1992; Vasić 2005, cat. 932-938.	21,50 4,2 S
225	IMP CAE C [VIB] VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	CONCOR[DI]A AVGG Concordia std. l., hld. patera and double cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2a.	RIC IV.3, 178, no. 168; Fitz 1978, 725, cat. 2012-2030; Vasić 2005, cat. 873-882.	21,00 3,4 N
226	IMP CAE C [VIB] VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	CONCOR[DI]A AVGG Concordia std. l., hld. patera and double cornucopiae; in field r., star.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Besley- Bland 1983, 251, Issue 2b.	RIC IV.3, 178, no. 169; Fitz 1978, 726, cat. 2031-2044; Vasić 2005, /; Besley-Bland 1983, cat 355.	22,00 3,2 E
227	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX – AVGG Pax stg. l., hld. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2a.	RIC IV.3, 178, no. 179; Fitz 1978, 726, cat. 2049-2068; Vasić 2005, cat. 883-886.	23,00 3,2 S

228	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX – AVGG Pax stg. l, hld. branch and transverse sceptre; in field r., star.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2b.	RIC IV.3, 178, no. 180; Fitz 1978, 726, cat. 2069-2076; Vasić 2005, cat. 887.	22,00 3,4 S
229	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Similar.	PAX – AVGG Similar.	”	”	22,00 3,2 S
230	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRTVS – AVGG Virtus stg. l, leaning on shield and hld. spear.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2a.	RIC IV.3, 179, no. 186; Fitz 1978, 726, cat. 2099-2101; Vasić 2005, cat. 940-943.	22,80 3,4 S
231	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Similar.	VIRTVS – AVGG Similar.	”	”	23,50 3,2 N
232	IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRTVS AVGG Virtus stg. l, leaning on shield and hld. spear; in field r., star.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253; Vasić 2005, 30, 251, Issue 2b.	RIC IV.3, 179, no. 187; Fitz 1978, 726, cat. 2102-2108; Vasić 2005, cat. 939.	22,40 3,4 S

Mint of Viminacium

233	IMP C C VIB VOLVSIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FELICITAS PVBL Felicitas stg. l, hld. long caduceus and cornucopiae.	RIC IV.3, Milan, Undated 251-253; Fitz 1978, Viminacium, 251-253; Vasić 2005, Viminacium, 31, 251-253, Issue 2.	RIC IV.3, 181, no. 205; Fitz 1978, 726, cat. 2112-2119; Vasić 2005, cat. 1031- 1045.	25,30 4,4 N
234	IMP C C VIB VOLVSIANVS AVG Similar.	FELICITAS PVBL Similar.	”	”	22,60 3,4 N
235	IMP C C VIB VOLVSIANVS AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRT-VS AVGG Virtus stg. r., hld. spear and leaning on shield.	RIC IV.3, Milan, Undated 251-253; Fitz 1978, Viminacium, 251-253; Vasić 2005, Viminacium, 31, 251-253, Issue 1.	RIC IV.3, 181, no. 206; Fitz 1978, 726, cat. 2120-2131; Vasić 2005, cat. 1046- 1059.	21,90 3,4 N

236	IMP C C VIB VOLVSIANVS AVG Similar.	VIRT-VS AVGG Similar.	”	”	23,00 3,0 S
Mint of Antioch					
237	IMP C V AF GAL VEND VOLVSIANO AVG below bust, Bust dr., cuir. r., head rad.	AEQVITAS AVG in ex, no mint-mark. Aequitas stg. l., hld. scales and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Group II.	RIC IV.3, 185, no. 225; Group II; Fitz 1978, /; Vasić 2005, /; Besley-Bland 1983, /.	22,00 3,2 S
238	IMP C V AF GAL VEND VOLVSIANO AVG below bust, VII Bust dr., cuir. r., head rad.	PAX – AVGVS in ex, no mint-mark. Pax stg. l., hld. branch and transverse sceptre.	RIC IV.3, Undated 251-253; Group II.	RIC IV.3, 185, no. 230(a); Group II; Fitz 1978, /; Vasić 2005, /; Besley-Bland 1983, /.	23,00 4,2 N
239	IMP C V AF GAL VEND VOLVSIANO AVG below bust, .. Bust dr., cuir. r., head rad.	VBERITAS AVG in ex, .. Uberitas stg. l., hld. purse and cornucopiae.	RIC IV.3, Undated 251-253; Fitz 1978, 251- 253, Group II; Vasić 2005, 31, 251-253, Issue 1.	RIC IV.3, 186, no. 237(b), Group II; Fitz 1978, 728, cat. 2155; Vasić 2005, cat. 1088.	21,00 3,4 S

AEMILIAN

(cat. 240-241)

Mint of Rome

240	IMP AEMILIANVS PI[VS F]EL AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	DIANAE VICTRI Diana stg. l., hld. arrow and bow.	253; Group I.	RIC IV.3, 194, no. 2(b), Group I; Fitz 1978, 729, cat. 2167-2169; Vasić 2005, cat. 1113- 1114.	23,30 3,6 N
241	IMP CAES AEMILIANVS P F AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	IOVI CONS-ERVAT Jupiter stg. l., extending r. hand over Aemilian, and holding thunderbolt and sceptre.	253; Group II.	RIC IV.3, 195, no. 14; Group II; Fitz 1978, /; Vasić 2005, cat. 1115-1121.	21,70 3,0 N

VALERIANUS I

(cat. 242-253)

Joint reign of Valerianus I and Gallienus

Mint of Viminacium

242	IMP VALERIANVS P AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	CONCO-R EXERC Concordia stg. l., sacrificing at altar and hld. cornucopiae.	RIC V.1, Milan, 257; Fitz 1978, Viminacium, 254, Issue 3; Vasić 2005, 48, 254, Issue 3.	RIC V.1, 56, no. 233; Fitz 1978, 733, cat. 2367-2369; Vasić 2005, cat. 1573.	21,80 3,6 S
243	IMP VALERIANVS P AVG Similar.	CONCO-R EXERC Similar.	”	”	21,10 3,6 S
244	IMP VALERIANVS P AVG Similar.	CONCO-R EXERC Similar.	”	”	21,40 3,2 S
245	IMP P LIC VALERIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	FIDES MILITVM Fides stg. front, head r., hld. standard and transverse ensign.	RIC V.1, Milan, 257; Fitz 1978, Viminacium, 253, Issue 1; Vasić 2005, 48, 253, Issue 1.	RIC V.1, 56, no. 240; Fitz 1978, 732, cat. 2356-2361; Vasić 2005, cat. 1542- 1544.	23,10 3,8 S
246	IMP P LIC VALERIANO AVG Similar.	FIDES MILITVM Similar.	”	”	21,60 3,8 S
247	IMP P LIC VALERIANO AVG Similar.	FIDES MILITVM Similar.	”	”	21,10 3,8 S
248	IMP P LIC VALERIANO AVG Similar.	FIDES MILITVM Similar.	”	”	24,00 3,6 N
249	IMP P LIC VALERIANO AVG Similar.	FIDES MILITVM Similar.	”	”	22,40 3,6 S
250	IMP P LIC VALERIANO AVG Similar.	FIDES MILITVM Similar.	”	”	22,10 3,6 N
251	IMP P LIC VALERIANO AVG Similar.	FIDES MILITVM Similar.	”	”	22,40 3,0 S

252	IMP P LIC VALERIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VICTORIA GERMANICA Victory stg. l., hld. palm, r. hand rests on shield; at foot, captive.	RIC V.1, Milan, 257; Fitz 1978, Viminacium, 253, Issue 1; Vasić 2005, 48, 253, Issue 1.	RIC V.1, 58, no. 264; Fitz 1978, 732, cat. 2353-2354; Vasić 2005, cat. 1547- 1550.	23,70 4,0 S
253	IMP P LIC VALERIANO AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	VIRTVS AVG Virtus stg. l., hld. Victory, spear and shield.	RIC V.1, Milan, 257; Fitz 1978, Viminacium, 253, Issue 1.	RIC V.1, 58, no. 266; Fitz 1978, 732, cat. 2355; Vasić 2005, /.	21,20 3,8 S

GALLIENUS

(cat. 254)

Joint reign of Valerianus I and Gallienus

Mint of Viminacium

254	IMP GALLIENVS P AVG Bust dr., cuir. r., head rad.	SALVS AVGG Salus stg. l., feeding serpent rising from altar, hld. sceptre.	RIC V.1, Milan, 257- 258; Fitz 1978, 254, Issue 3; Vasić 2005, 48, 254, Issue 3; Besly, Blant 1983, 254, Issue 2a.	RIC V.1, 99, no. 397; Fitz 1978, 740, cat. 2692- 2706; Vasić 2005, 285- 6, cat. 1585- 1591; Borić- Brešković, Stamenković 2008, 191, cat. 115.	22,70 3,6 N
-----	--	---	--	---	-------------------

БИБЛИОГРАФИЈА / BIBLIOGRAPHY

Arsenijević 2002 (nepublikovana magistarska teza)

М. Арсенијевић, *Skupni nalazi rimskog novca II i III veka u Gornjoj Meziji kao arheološke potvrde varvarskih upada* (nepublikovana magistarska teza) Beograd.

Арсенијевић 2004

М. Арсенијевић, *Периоди похрањивања остава римског новца током III века н.е. у Горњој Мезији*, Гласник САД 20, 225-234.

Арсенијевић и Додић 2004

М. Арсенијевић и С. Додић, *Остава римског новца из Горњег Штипља код Јагодине*, Гласник САД 20, 235-250.

Бенцаревић 2013

Т. Бенцаревић, *Остава антонинијана из Ниша / A Hoard of antoniniani from Niš*, Beograd.

Beslay and Bland 1983

Е. Beslay and R. Bland, *The Cunetio Treasure. Roman Coinage of the Third Century AD*, London.

Борић-Брешковић 1988

Б. Борић-Брешковић, *Две остава бакарног римског новца Виминацијума и Дакије*, Зборник Народног музеја XIII-1, 89-101.

Борић-Брешковић 1994

Б. Борић-Брешковић, *Токови сребрног новца у предримском и римском периоду / Silver Coins Flow in the Pre-roman and Roman times, y/ in: Античко сребро у Србији / Antique Silver from Serbia*, Beograd, 33-44/95-106.

Borić-Brešković and Stamenković 2008

В. Borić-Brešković and S. Stamenković, *A Find of Roman Antoniniani from Supska near Ćuprija (Supska I)*, *Numizmatičar* 26-27 (2003-2004), 157-207.

Борић-Брешковић и Митровић 2014

Б. Борић-Брешковић и Г. Митровић, *Остава бронзаног новца Виминацијума и провинције Дакије из села Бујковац код Врањске Бање*, *Нумизматичар* 32, 87-134.

САН XII

The Cambridge Ancient History, Vol. XII, The Imperial Crisis and Recovery A.D. 193-324, Ed. by S. A. Cook, F. E. Adcock, M. P. Charlesworth and N. H. Baynes, Cambridge, 1939 (reprinted 1971).

Црнобрња 2008

А. Н. Црнобрња, *Остава денара и антонинијана са Калемегдана / A Hoard of denarii and antoniniani from Kalemegdan*, Beograd.

Demo 1983

Ž. Demo, Münzfunde aus der Zeit Gallienus in Gebiet zwischen den Flüssen Sava und Drava (Ein Beitrag zur militärpolitischen, ökonomischen und wirtschaftlich-monetären Geschichte des südlichen Pannonien um die Mitte des 3. Jh. n. Ch.), *Arheološki vestnik* XXXIII (1982), 258-498.

Dukat i Mirnik 1978

Z. Dukat i I. Mirnik, Skupni nalazi novca od 1936 godine do danas, *Numizmatika* 6, 15-33.

Fitz 1978

J. Fitz, *Der Geldumlauf der römischen Provinzen im Donaugebiet Mitte des 3. Jahrhunderts*, Budapest – Bonn.

Гарашанин 1951

М. и Д. Гарашанин, Археолошка налазишта у Србији, Београд.

Găzdac 2010

C. Găzdac, *Monetary circulation in Dacia and the provinces from the Middle und Lower Danube from Trajan to Constantine I (AD 106-337)*, Zweite Auflage, Cluj-Napoca: NereaMia Verlag (+CD).

Hill 2001

P. V. Hill, *The Coinage of Septimius Severus and his Family of the Mint of Rome, A.D. 193-217*, London.

Јеремић 2011

Г. Јеремић, Средње Поморавље у римско и касноримско доба: деоница *Idimum – Naissus* у светлу археолошких налаза, у: Капија Поморавља, ур. Д. Милошевић, Варварин, 43-62.

Kienast 2010

D. Kienast, *Römische Kaisertabelle*, 4. Auflage, Darmstadt.

Kondić 1969

V. Kondić, *Beogradski nalaz denara i antoninijana / The Singidunum Hoard of denarii and antoniniani*, Beograd.

Марић 1956

Р. Марић, Оставе старог новца у нумизматичкој збирци Народног музеја у Београду, Саопштења Завода за заштиту споменика НРС 1, 179-181.

Миљанић 1997

С. Миљанић, Остава из Јање, Нумизматичар 20, 31-42.

Mirković 1977

М. Mirković, Ein Barbareneinfall in Obermoesien und Nordöstliche Dalmatien im Jahre 254, *Akten des XI Internationalen Limeskongressess*, Székesfehérvár, 249-258.

Mirnik 1981

I. A. Mirnik, *Coin Hoards in Yugoslavia*, BAR International Series 95, Oxford (England).

Nađ 2013

M. Nađ, Coin hoards in Croatia – an update on the CHY, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* XLV (2012), 395-466.

Patsch 1902

K. Patsch, Nahodjaji novca, III kotar Brčka, Oštra Luka, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* XIV, 425-436.

Петровић 1931

J. Петровић, Римско благо из Смедерева, Старинар 6 (3. серија), 32-77.

Petrović 1979

P. Petrović, Petrovic, *Inscriptions de la Mésie Superieure. IV. Naissus – Remesiana – Horreum Margi*, Belgrade.

Петровић 2010

C. Петровић, Налази римског новца у Подрињу, Нумизматичар 28, 107-143.

Рашковић 1995

Д. Рашковић, Налази римског сребрног новца у ширем окружењу Крушевца, у: Радионице и ковнице сребра, ур. И. Поповић, Т. Цвјетићанин, Б. Борић-Брешковић, Београд, 197-208.

Рашковић 2009

Д. Рашковић, Археолошка топографија окружја става Јужне Мораве и Западне Мораве у антици, Крушевачи зборник XIV, 9-33.

RIC

H. Mattingly, E. A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, IV.1, *Pertinax to Geta*, London 1936, repr. 1962; H. Mattingly, E. A. Sydenham, C. H. V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage*, IV.2, *Macrinus to Pupienus*, London 1938, repr. 1962; H. Mattingly, E. A. Sydenham, C. H. V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage*, IV.3, *Gordian III – Uranius Antoninus*, London 1962; H. Mattingly, E. A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, V.1, *Valerian to Florian*, London 1962.

Стаменковић 2005

C. Стаменковић, Остава римског сребрног новца из Подримца, Нумизматичар 24-25 (2001-2002), 143-191.

Васић 1967

M. P. Васић, Остава из Јабланице (Купци), Старинар 18 (н.с.), 63-82.

Vasić 1972

M. R. Vasić, Ostave 247. i 254. godine u Narodnom muzeju u Beogradu, *Arheološki Vestnik – Acta Arcaeologica* XXIII, 57-66.

Vasić 2005

M. R. Vasić, *Ostava denara i antoninijana iz Donjeg Crniljeva/A Hoard of Denarii and Antoninians from Donje Crniljevo*, Beograd.

Vasić i Milošević 2000

M. Vasić i G. Milošević, *MANSIO IDIMVM, rimska poštanska i putna stanica kod Medveđe*, Beograd.

Vulić i Farac 2014

H. Vulić i K. Farac, *Ostava antoninijana iz Vinkovaca / A Hoard of antoninani from Vinkovici, Vinkovici.*

Живанић и Срндаковић 2002

В. Живанић и Александар Срндаковић, Познолатенски локалитети на подручју општине Параћин, Гласник САД 18, 125-136.

Mirjana VOJVODA, Aleksandar SRNDAKOVIĆ
Archaeological Institute Belgrade, Homeland Museum Paraćin

A HOARD OF DENARII AND ANTONINIANS
FROM THE VILLAGE OF SIKIRICA NEAR PARAĆIN
(SIKIRICA III)

SUMMARY

A hoard of denarii and antoninians from the village of Sikirica, in the vicinity of Paraćin, was discovered before 1996 in the south-western part of the village, on an elevated river terrace of the old course of the Morava river (Map 1). The Homeland Museum in Paraćin received 254 denarii and antoninians, spanning the period from Claudius Albinus to the joint reign of Valerianus I and Gallienus (Table 1), as a gift from the owner of the property.

The village of Sikirica is located 9 km to the south of Paraćin and 17 from Čuprija, on the right bank of the Morava, in the immediate vicinity of what was an important Balkan communication route in Roman times – the *via publica*. This part of the Morava river valley, and especially Horreum Margi (Čuprija), had a significant role as the logistic base for supplying the troops along the limes. Supska, like the neighbouring village of Gornje Vidovo, are mentioned as the possible locations of the *mutatio Sarmatorum*, which is mentioned in the *Itinerarium Budigalense*, 12 Roman miles to the south of Horreum Margi. Although there is no archaeological proof from the field about the existence of farming properties, we can assume that they existed, since Sikirica was located in what used to be an important farming area during the Roman period.

A total of three hoards, deposited during the 3rd century, have so far been found in the village of Sikirica. The hoard Sikirica I was discovered around 200 m to the south from the present-day village cemetery, on the bank of the Krežbinski Potok creek (Map 1), and it belongs to the horizon of hoards deposited in the year 247. The location of the find is in the immediate vicinity of the sole registered ancient locality in Sikirica, Popovo Polje, where fragments of ceramics, dating from the period of the 1st to the 4th century, have been found so far. The second hoard, Sikirica II, almost completely dispersed, was discovered, according to Marić, on the locality of Moravište, before 1951. Nowadays, “Moravište” is known in the village of Sikirica as its south-western part, i.e. the river terrace of the old course of the Morava river, which descends gradually towards the west. Thus, we can assume with a measure of reserve that the dispersed Sikirica II find was discovered somewhere in this part of the village, i.e. near the Sikirica III find (Map 1).

The Sikirica III find belongs to the horizon of hoards deposited in 254. Numerous finds from this time are known in the territory of the province of Moesia Superior, mainly from the hinterlands of the limes, to the south of the rivers Sava and Danube, along the Morava valley: the Belgrade find of denarii and antoninians; Smederevo; Vlajića Brdo I from Smederevska Palanka; Gornje Štiplje near Jagodina; Supska I near Čuprija; Jablanica (Kupci); Parcane, the broader area of Kruševac; Bujkovac near Vranjska Banja; Serbia, unknown location 1.

The Sikirica III find contains the coins of 24 rulers and their family members, spanning a period of 61 years (Table 1). The highest percentage is that of the coinage of Gordianus III and Philip I (21.65% and 21.26%), the issues of Trebonianus Gallus

follow with a slightly lower percentage (18.90%), and then those of Trajan Decius (12.21%). The issues of Elagabalus and Alexander Severus occur in approximately the same percentages (5.11% and 6.30%), while there are somewhat fewer issues of Septimius Severus (4.72%) (Table 2, Graph 1). The latest issues of Valerianus I and Gallienus are present in a large percentage (5.11%), if we bear in mind that this referred to a period of a little more than a year (Table 3). When the contents of the hoard are observed, one can say that its thesaurization began in the time of Gordianus III and that the older specimens were the remainder of earlier savings.

Coins from five mints are present in the find: Rome (75.60%), Laodicea (0.78%), Emesa (0.39%), Antioch (9.84%) and Viminacium (13.00%) (Graph 3).

The Sikirica III find ends with the issues of the Viminacium mint, which belong to the joint reign of Valerianus I (12 pieces) and Gallienus (1 piece) (Table 8). Eight antoninians of Valerianus I, in three different types, belong in the first issue dated to the year 253 (Cat. 242-250). The latest specimens in the hoard are three antoninians of Valerianus I with the obverse legend IMP VALERIANVS P AVG and the reverse CONCOR EXERC (Cat. 251-253; RIC V.1, No. 233) and one specimen of Gallienus: IMP GALLIENVS P AVG, with the reverse SALVS AVGG (Cat. 254; RIC V.1, No. 397). All four belong to the third issue of the Viminacium mint, dated to the year 254 and, at the same time, determine the *terminus post quem* of the Sikirica III find, although one should not exclude the possibility that a part of the find was dispersed and that some of the pieces are missing.

The most probable reason for the burial of the hoards in this horizon seems to be an incursion by the Sarmatian tribe of the Iaziges in the year 251. There could be other reasons that forced the owner of this money to conceal it, e.g. the plague that raged through the Empire for 15 years, the intensive persecution of Christians at that time or, perhaps, the activities of the latrones. In any case, nine analogous hoards from the territory of Moesia Superior, concentrated mainly in the hinterlands of the rivers Sava and Danube, in the Morava valley, indicate the existence of a common cause for them being deposited.

1

6

13

16

17

22

27

29

45

47

50

92

101

139

154

155

163

184

186

189

191

206

236

241

243

249

252

253

254

